

N:o 4.

Ank. till Riksd. Kansli den 28 Mars 1873, kl. 1 e. m.

Betänkande, angående villkoren för tillverkning och försäljning af bränvin.

Sedan Bevillnings-Utskottet till pröfning förehaft såväl de från Kamrarne till Utskottet hänvisade motioner, som åtskilliga inom Utskottet väckta förslag rörande ändringar i nu gällande förordningar, angående villkoren för tillverkning och för försäljning af bränvin, får Utskottet, jemlikt § 40 Riksdags-ordningen, afgifva Betänkande i dessa ämnen; hvarvid Utskottet funnit sig böra, på sätt vid flera föregående riksdagar skett, i ett gemensamt Betänkande sammanföra sina framställningar beträffande såväl förordningen om tillverkning som den om försäljning af bränvin.

Uti motion N:o 11 i Första Kammaren har Herr *von Koch*, under åberopande af de skäl hvilka återfinnas i Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 8 vid 1870 års riksdag, och uti hans motion N:o 33 vid 1871 års riksdag, samt den deraf föranledda diskussion, hemställt, det Riksdagen måtte besluta:

a) att nuvarande minuterings- och utskänkingsafgifter för spritdrycker upphöra;

b) att tillverkningsafgiften i stället höjes till 1 R:dr 10 öre per kanna;

c) att tillverkare jemte de honom förunnade, om sådan förhöjning af skatten sker, äfven beviljas de ytterligare lättnader af större nederlagsrätt m. m., som i Bevillnings-Utskottets ofvannämnda betänkande tillstyrktes;

d) att full ersättning för minskad inkomst, genom utminuterings- och utskänkningsavgifternas borttagande, anslås åt vederbörande lands- ting, hushållningssällskaper och kommuner, efter hvad de visa sig i medeltal under de 5 åren 1868—1872 hafva, omedelbarligen från bolag eller annorledes, genom minuterung eller utskänkning af bränvin åtnju- tit, eller ock efter andra grunder, dem Bevillnings-Utskottet skulle uppgifva;

e) att, om skatten höjes med 30 öre å hvarje kanna bränvin, då och sedan nyssnämnda ersättningsbelopp afräknats från $\frac{3}{11}$ af netto- inkomsten af tillverkningsavgiften, återstoden af dessa $\frac{3}{11}$ årligen förde- las efter folkmängden år 187— emellan alla landstingen för att af dem användas till lindring i kommunalutgifter, men främst till bidrag till slöjdskolor inom alla socknar eller åtminstone hvarje tingslag samt an- läggning af erforderliga vägar i riktning mot jernvägar och hamnar;

f) att i underdånighet anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes utfärda, i öfverensstämmelse med motionen bilagdt förslag, ny förordning angående försäljning af bränvin och andra spirituösa drycker.

Härjemte har motionären föreslagit, att, om skatten höjes, såsom en följd deraf, tull och drawback å bränvin bör ökas.

Till de motiver, som finnas uti de af motionären åberopade, har ofvan nämnda riksdagshandlingar, har han dessutom tillagt:

»att erfarenheten under de sista åren visat nödvändigheten af åtgärder till stälfjande af fylleriet och lönkrögeriet;»

att mord, dråp och grof misshandel i krogarnes omedelbara grann- skap, föröfvade af deras kunder, blifvit allt mera allmänna och vanära det svenska, annars så högt stående folket;»

»att intet verksammare medel än afgifternas sammansläende blifvit uppgifvet, emedan lönkrögaren, som har sin största förtjenst genom undansnillande af minuterings- och utskänkningsavgifterna, då beröfvas denna förtjenst och den öfriga sällan torde locka till den ofta lifsfarliga rörelsens bedrifvande».

Och har motionären slutligen yrkat, att, om äfven den hufvud- sakliga reformen — afgifternas sammansläende — skulle äfven vid denna riksdag komma att undanskjutas, Bevillnings-Utskottet ville yttra sig öfver de derutaf oberoende förslag till ändringar i försäljningslagen, som motionären framställt.

Utskottet tillåter sig erinra, att vid 1870 års riksdag Utskottet, i sammanhang med ganska genomgripande förändringar i förordningen angående tillverkning af bränvin, jemväl föreslog förening af försälj- nings- och tillverkningsavgifterna till en enda förbrukningsskatt, och

detta af skäl att derigenom den ojemnhet i beskattning å förbrukningen, hvartill de särskilda afgifterna måste leda och hvilken ojemnhet hårdast drabbar den fattigare delen af befolkningen, då syntes Utskottet böra i väsendtlig mån kunna undanrödjas, äfvensom ett sådan tordnande af bränvinsförsäljningen kunna ega rum, att det sedliga syfte, som undantagslagstiftningen för denna näring har till grund och uteslutande bör hafva till mål, icke komme att vid tillämpningen underordnas beräkningar på finansiella förmåner. Detta förslag tillvann sig likväl icke Riksdagens bifall. Vid påföljande riksdag föreslog Utskottet i afseende å förevarande fråga aflåtande af en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan, det Kongl. Maj:t täcktes taga i nådigt öfvervägande, huruvida icke, till vinnande af större säkerhet och jemnlighet vid beskattningen af bränvin, de nu utgående särskilda afgifterna å tillverkning och försäljning kunde utbytas emot en, till statsverket ingående, gemensam tillverkningsavgift, samt att i sådant fall Kongl. Maj:t ville till Riksdagen aflåta förslag till de förändrade stadganden angående försäljning af bränvin och andra spirituösa drycker, som häraf blefve en följd och af omständigheterna i öfrigt kunde påkallas, — men äfven denna Utskottets hemställan blef af Riksdagen afslagen. Då vid senaste lagtima riksdag Utskottet, i anledning af herr von Kochs motion af enahanda innehåll, som den nu förevarande, — med anförande af hvad sålunda i frågan förekommit och att Utskottet icke under sådana omständigheter ansåg sig böra ånyo upptaga någotdera af de förslag, som så nyligen varit föremål för Riksdagens pröfning och blifvit afslagna, — afstyrkte bifall till motionen, blef deremot denna Utskottets afstyrkande hemställan af båda Kamrarne godkänd.

För att vid nyssnämnda förhållanden Utskottet skulle anse sig befogadt att till antagande af Riksdagen förorda ett förslag till försäljnings- och tillverknings-avgifternas sammansläende, har Utskottet föreställt sig, att detsamma borde innehålla en lyckligare lösning af de svårigheter, som förmenats lägga hinder i vägen för förändringens genomförande, än den Utskottets föregående betänkanden ansetts innefatta; men Utskottet nödgas förklara, att motionärens förslag i detta hänseende icke syntes Utskottet i någon mån tillfredsställande. Till stöd för denna sin åsigt får Utskottet påpeka, att då, enligt § 9 i förslaget, utminuterings- och utskänkingsrättigheterna i stad skola på auktion utbjudas till den eller dem, som åtaga sig högsta kontanta afgift till staden, inroparen af en dylik rättighet vid utöfningen af sin rörelse kommer i en ofördelaktig ställning vid täflan med sådana burskapsegande värds- husvärdar, vinskänkar, schweitzeri- och näringsidkare, som i § 7 mom. 1

omförmälas och hvilka icke lära kunna påläggas en dylik afgift till staden. Visserligen skulle § 8 i motionärens förslag blifva lika med § 9 i gällande författning och således komma att innehålla, att vinskänk, som på grund af burskap är till utskänkning af spirituösa drycker berättigad och »för sådan rörelses bedrifvande erlägger fastställd afgift» etc.; men Utskottet har icke kunnat finna hvar i förslaget denna afgift är fastställd, ej heller något skäl hvarför vinskänk mer än öfriga i § 7 mom. 1 omförmälda innehafvare af bränvinsförsäljningsrättigheter skall betala afgift, derest icke detta skäl möjligen får sökas deruti, att han här af motionären bibehålles vid den rätt att utskänka bränvin till afhemtning, hvilken eljest enligt § 4 i förslaget skulle vara alldeles förbjuden för den som idkar sådan utskänkning. Enligt § 9 mom. 2 skulle jemväl utskänkingsrätt i stad kunna åt bolag öfverlätas mot afgift, hvilken dock icke skulle få vara lägre, än sammanlagda beloppet skolat »minst utgöra i fall försäljningsrättigheterna blifvit åt» särskilda personer upplåtna; men något sätt att utröna det belopp, denna afgift sålunda skulle minst utgöra, har motionären icke uppgifvit, och Utskottet har icke kunnat föreställa sig huru detta lämpligen skulle ske, sedan de föreskrifter härom, som finnas i § 17 af nu gällande förordning, blifvit ur motionärens förslag uteslutna. Under det att sålunda, enligt motionärens förslag, i stad ifrågavarande rättighet fortfarande skulle förvärfvas genom inrop å auktion, saknas deremot i samma förslag, sedan nemligen motionären uteslutit § 15 i nu gällande förordning, hvarje bestämmelse, om huru å landet borde förfaras med utdelandet af andra enligt § 14 tillåtna utskänkingsrättigheter än de vid gästgifverier, äfvensom af minuthandelsrättigheter. Det sätt för bestämmande af ersättning till landsting och hushållningssällskap för minskad inkomst genom utminuterings- och utskänkingsavgifternas borttagande, som i motionen blifvit ifrågasatt, torde jemväl lemna rum för mera befogade anmärkningar än Bevillnings-Utskottets förra förslag, i detta hänseende, då denna ersättning, enligt motionärens förslag skulle utgå till ett af bränvinsskatten oberoende, en gång för alla bestämdt belopp, under det att Utskottet föreslagit ersättningen till viss procent af nämnda skatteinkomst.

Det betänkligaste i motionärens förslag är dock, enligt Utskottets uppfattning, att genom stadgandet i § 9 om afgift till staden för försäljningsrättigheternas förvärfvande, en afgift, som naturligtvis kommer att till beloppet bestämmas med afseende på den inkomst dessa rättigheter beräknas inbringa eller det kannetal bränvin, som antages kunna försäljas, bränvinsförsäljningsavgifter i sjelfva verket komma att kvarstå

och således genom bifall till motionärens förslag åtminstone intet af de ändamål ernås, som Utskottet afsett med de nuvarande försäljningsavgifternas sammanförande med tillverkningsavgiften, nemligen en jemnare fördelning af bränvinsbeskattningen och möjlighet för kommunerna att utan inverkan af finansiella intressen och uteslutande med hänsyn till de sedliga, ordna bränvinsförsäljningen. Icke heller torde kroglifvet på något sätt motverkas genom borttagande af den bestämda prisförhöjning af 15 öre för kanna utskänkt bränvin, som nu betingas af skillnaden emellan utminuterings- och utskänkningsavgifterna; och lönkrögriet skall antagligen genom den nya avgiften för försäljningsrättigheterna beredas erforderlig förtjenst för att icke dö ut.

På grund af hvad nu blifvit anfördt, får Utskottet, som i fråga om de af motionären i öfrigt föreslagna, uti det i motionen införda författningsförslaget upptagna ändringar i åtskilliga §§ af nu gällande förordning angående villkoren för försäljning af bränvin här nedan kommer att afgifva yttrande, nu hemställa,

1:o.

att hvad Herr von Koch i sin motion föreslagit under punkterna a, b, c, d och e icke måtte af Riksdagen bifallas.

Utskottet öfvergår nu till behandling af de framställningar och förslag, som angå allenast endera af ifrågavarande författningar och härvid först dem, som åsyfta ändringar i

A) *Förordningen angående villkoren för tillverkning af bränvin.*

Inom Utskottet har Herr O. P. Rylander väckt förslag derom, att, derest hans i motion N:o 22 inom Andra Kammaren gjorda framställning, att pressjäst skulle vid införsel beläggas med tull à 6 öre per skålpund icke vunne bifall, Utskottet till vinnande af samma ändamål, som det med en sådan tullsats afsedda, eller att möjliggöra en täflan för den inhemska pressjästfabrikanten med utlandets, måtte föreslå Riksdagen att den i 12 § af förordningen angående villkoren för tillverkning af bränvin föreskrifna särskilda skatt af 25 öre för hvarje kanna bränvin, som i sammanhang med pressjästberedning tillverkas under Maj till och med September månader må borttagas, och pressjästtillverkning få ega rum under hela året, utan annan avgift än i allmänhet stadgad tillverkningsavgift för dervid vunnet bränvin.

Då detta förslag gjorts beroende på Riksdagens beslut i anledning af den föreslagna tullsatsen å pressjäst, skall Utskottet, sedan Riksdagen härom beslutat, om sådant derefter blifver erforderligt, inkomma med den framställning, som kan af Herr Rylanders ifrågavarande förslag föranledas, hvilket Utskottet ansett sig här böra

2:o.

hos Riksdagen anmäla.

Vidare har uti en inom Andra Kammaren väckt motion N:o 70 Herr A. P. Andersson föreslagit: dels att i fjortonde paragrafen af nu gällande Kongl. förordning om bränvinstillverkningen i riket framför orden »i närheten» insättas orden »inom eller» dels ock att bränvinstillverkare må undfå rättighet att leverera bränvinstillverkningsafgiften till kronofogden i orten eller annan kronans uppbördsmän.

Såsom skäl för det förstnämnda af dessa förslag har motionären andragit, att det kunde inträffa, det förmånen af nederlagsrätt för bränvin i följd af lokala hinder icke kunde komma alla tillverkare till del, om tillverkaren, då han så önskade, icke finge inrymma magasinet eller nederlagsrummet under samma tak som bränneriet, och att staten icke skulle äfventyra något genom att medgifva detta.

Af sådan vigt, som den motionären sålunda tillagt sitt ändringsförslag, har Utskottet dock icke kunnat finna detsamma eller att, utan dess genomförande, hela nederlagsrätten för bränvin skulle för en eller annan tillverkare blifva utan gagn, och icke heller har Utskottet trott det vara så alldeles utan fara för staten att ovilkorligen medgifva, det nederlagsmagasinet skulle få med bränneriet sammanbyggas, då härigenom risken af eldsolycka under bränningens fortgång, eller just under den tid då assurans af det på nederlag upplagda bränvin icke erfordras, är större, och möjligheten till underslef lättare, än då nederlagsmagasinet har ett från bränneriet afskildt läge. Härtill kommer, att, der omständigheterna i något särskildt fall skulle kunna anses påkalla medgifvande för någon bränvinstillverkare att till nederlagsmagasin begagna dertill fullt lämplig lokal under samma tak som bränneriet, Konungens Befallningshafvande, med stöd af föreskriften i § 8 mom. 2 Ordningsstadgan för bränvinsbrännerierna, torde finna sig oförhindrad att för en sådan händelse, som dock alltid lärer böra blifva undantagsfall, lemna ett dylikt medgifvande. Af dessa skäl har Utskottet icke ansett en förändring i den så nyligen antagna tillverkningslagen böra af förevarande förslag föranledas, utan hemställer,

3:o

att hvad Herr Andersson i punkten a) af sin motion föreslagit icke må af Riksdagen bifallas.

Då vidare de olägenheter motionären afsett förekomma med förslaget om rätt för tillverkare af bränvin att till kronofogden i orten leverera tillverkningsafgiften i väsendtlig mån blifvit undanröjda genom medgifvandets af nederlagsrätt för obeskattadt bränvin, samt den högst betydliga uppbörd, som på detta sätt skulle läggas i kronofogdarnes händer, komme att sakna den kontroll, som i afseende å den allmänna skatteuppbörden förefinnes deri, att häradskrifvarens qvitto å liqviden jemväl erfordras, och att denna uppbörd eger rum på en bestämd tid af året; genom hvilken brist på kontroll möjlighet till missbruk och förluster för statsverket skulle kunna uppkomma, får Utskottet hemställa,

4:o

att Herr Anderssons förslag i punkten b) af förevarande motion icke heller måtte vinna Riksdagens bifall.

B) Förordningen om villkoren för försäljning af bränvin.

Vid redogörelsen för hithörande motioner har Utskottet i allmänhet följt den ordning, hvartill förordningens paragrafföljd föranledt.

Först har Utskottet dock ansett sig böra meddela yttrande med anledning af två inom Andra Kamnaren väckta motioner, den ena af Herr *J. Fahlén* (motion N:o 82) och den andra af Herr *Anders Andersson i Nyckelby* (motion N:o 41), hvilka mera afse nya bestämmelsers införande i författningen än ändring af redan befintliga.

Herr Fahlén har till stärfjande af de förderfliga verkningar missbruket af bränvin och andra spirituösa drycker medföra, i afseende å försäljning af bränvin, vin och maltdrycker föreslagit:

1:o) att all handel med dylika dryckesvaror ovilkorligen förbjudes en hvar, som idkar handel med andra varor; och

2:o) att ingen må erhålla tillstånd till idkande af handel å landet med nämnda slags dryckesvaror, utan att kommunalstyrelsen i den socken, der rörelsen skulle idkas, dertill tillstyrkt bifall.

Det torde icke tillkomma Bevillnings-Utskottet att yttra sig öfver motionärens förslag i vidsträcktare mån än hvad desamma afse inskränk-

ningar i rättigheten till försäljning af bränvin och dit hänförliga spirituösa drycker.

I afseende härå förekommer att, jemlikt § 5 i nu gällande förordning angående vilkoren för bränvinsförsäljning, utskänkning af bränvin icke får utöfvas af den, som idkar annan handel, till hvars bedrivande särskild anmälan erfordras; och enligt mom. 2 i sagde § gäller enahanda förbud för minuthandel med bränvin å landet utom köpingar. Att härutöfver utsträcka förbudet, såsom motionären föreslagit, äfven till partihandel med bränvin, synes Utskottet vara ett betänkligt ingrepp i den frihet för sådan handel, som utan andra inskränkningar, än de i förordningens 1 och 3 §§ föreskrifna, är en hvar medgifven; och då det jemväl synes vara genom uppenbart åsidosättande af redan befintliga föreskrifter, som partihandel med bränvin i förening med annan handel, på sätt motionären anført, urartar till lönkrögeri, läser icke heller det åsyftade ändamålet vinnas genom ett nytt lagstadgande, hvilket lika lätt kunde kringgås, hvarföre Utskottet hemställer,

5:o

att hvad Herr Fahlén i sin motion punkten 1:o föreslagit icke måtte vinna Riksdagens bifall.

Beträffande härefter motionärens i punkten 2:o gjorda framställning om förbud för all handel med nämnda slags dryckesvaror utan kommunalstyrelsens bifall, vill Utskottet erinra, att § 14 af nu gällande författning i fråga om minuthandel med och utskänkning af bränvin redan innehåller de föreskrifter, som motionären här föreslår, och ett likartadt förbud äfven för partihandel med bränvin synes Utskottet lika opåkalladt som det kunde blifva orimligt och förhatligt, då derigenom möjlighet förefunnes att förhindra en tillverkare af bränvin att afyttra sin tillverkade vara och såmedelst göra jemväl rättigheten till tillverkning af bränvin beroende af de kommunala myndigheternas godtycke i uppenbar strid med § 1 i förordningen angående vilkoren för sådan tillverkning. Utskottet hemställer fördenskull,

6:o

att Herr Fahléns motion äfven i denna del må af Riksdagen lemnas utan afseende.

Herr Anders Andersson åter har föreslagit att, då nödigt vore, att bränvinsförsäljningen inskränktes, sådan försäljning ej finge i mindre parti

parti än fatvis i hela kärl bedrifvas af andra, än dem kommunerna medgäfvne, och att hvarje försäljning till minderåriga, äfven då de sändas af äldre personer, måtte varda helt och hållet förbjuden vid äfventyr af all rätt att bränvinsförsäljning vidare utöfva.

Med tillkännagifvande att Utskottet här nedan vid § 1 föreslagit förhöjning i det för partihandel med bränvin stadgade minsta försäljningsbelopp till 50 kannor, genom hvilket förslag, om det vinner Riksdagens bifall, det ändamål Herr Andersson med sin framställning afsett till väsendtligaste delen torde vinnas, enär enligt 10 samt 14 och 15 §§ minuthandeln med och utskänkningsningen af bränvin redan är gjord beroende af kommunernas medgifvande, får Utskottet afstyrka bifall till förslaget, för såvidt detsamma afser att härutöfver göra partihandeln med bränvin beroende af kommunernas medgifvande, då något skäl för ett sådant försvårande af partihandeln och dess sönderdelande i fri partihandel och partihandel med kommunens tillstånd icke blifvit af motionären anfördt, eller Utskottet kunnat finna något sådant; hemställande alltså Utskottet,

7:o

att motionärens förslag i denna del icke må af Riksdagen godkännas.

I fråga om bränvins försäljning till minderårig stadgas i § 29 att bränvin ej må å utskänkningsställe utlemnas till den, som minderårig är. Anledningen till denna föreskrift är den, att man velat undandraga den minderåriga de lockelser och det inflytande af dåliga exempel, som besök å krogen kunna medföra; men i detta hänseende innebär bränvinshandeln å minuthandelsställena eller hos partihandlaren inga faror, och det synes Utskottet derföre icke vara skäl att utsträcka förberörda förbud derhän att derigenom en arbetare, hvars tid är dyrbar och som icke har någon annan att skicka, förhindras att genom sitt minderåriga barn inköpa sitt behof af bränvin. Detta synes likväl vara hvad motionären åsyftat eller att lemna denna arbetare ett tillfälle mindre att förskaffa sig bränvin, men motionären har härvid förbisett den sannolika följderna deraf, nemligen att, om en sådan arbetare är synnerligen begifven på rusdrycken, han nog skall, äfven med åsidosättande af arbetet, förskaffa sig densamma, och således i just de fall, der missbruk mest äro att befara, förbudet tjena till mera skada än gagn.

Med anledning af det anförda får Utskottet hemställa

8:o

att Herr Anders Anderssons motion äfven i denna del må af Riksdagen lemnas utan afseende.

§ 1.

Denna § lyder nu sålunda:

»Bränvin må ej till mindre belopp än 15 kannor säljas af annan än den, som enligt § 2 eller 4 dertill berättigad är.»

Uti sin förrberörda motion N:o 11 har Herr *von Koch* föreslagit följande förändrade lydelse för denna §:

»Bränvin må ej af annan än den som enligt § 2 eller 4 dertill berättigad är säljas till mindre belopp än tretio kannor och det sålda då ej heller åt köpare utlemnas å käril af mindre än 7 (15) kannors rymd.»

Motionärens förslag afser således dels en förhöjning i det nu för partihandel med bränvin föreskrifna minsta belopp, dels ett förbud för säljaren att utlemna bränvinet på allt för små käril.

Såväl den ena som den andra af de föreslagna ändringarne afse antagligen att förebygga den mycket och ofta öfverklagade s. k. salningen, hvilken består deri att flera köpare förena sig om inköp af ett större belopp till fördelning sig emellan; Och då, enligt Utskottets förmenande, ett verksamt medel att förhindra sådan salning skulle ligga i en betydligare förhöjning af det nu till försäljning vid partihandel med bränvin medgifna minsta kannetal, samt derigenom dessutom, om denna förhöjning bestämdes så att den kunde anses öfverstiga hvad i allmänhet på en gång för förbrukning inköptes, den fördel skulle vinnas, att den för minuthandel stadgade försäljningsafgift komme att mera allmänt drabba förbrukningen af bränvin, har Utskottet, som ansett den af motionären föreslagna förhöjning till 30 kannor otillräcklig för vinnande af nyssberörda syften, funnit sig böra föreslå, att det i § 1 nu stadgade minsta försäljningsbelopp af 15 kannor måtte förhöjas till 50 kannor. I fråga om motionärens förslag i hvad det afser föreskrift om det försålda bränvinets utlemnande på ett begränsadt antal käril, kommer Utskottet här nedan vid §§ 2 och 3 att meddela utlåtande; hvarföre Utskottet, med anledning af Herr von Kochs förevarande motion, nu allenast hemställer

9:o

att Riksdagen må besluta att § 1 skall erhålla den lydelse författningsförslaget innehåller.

§§ 2 och 3.

§ 2 innehåller: »Den som erhållit rättighet att idka minuthandel med bränvin får ej sälja mindre än en half kanna.»

§ 3 lyder: »Vid handel som i förestående §§ omförmäles, må hvad såldt blifvit icke i mindre belopp än det minsta som i hvardera fallet säljas må, utlemnas eller mellan flera köpare fördelas; ej heller får något af det sålda å försäljningsstället förtäras.»

De förändringar i dessa §§, som blifvit föreslagna äro:

i afseende å § 2

af Herr *von Koch*, som i motion N:o 11 föreslagit, att det minsta beloppet för minuthandel med bränvin skulle nedsättas till tjugofem kubiktum; och

af Herr *J. M. Englander*, som uti en inom Andra Kammaren väckt motion, N:o 43, yrkat nedsättning af minsta försäljningsbeloppet vid minuthandel till 20 kubiktum;

och beträffande § 3

af Herr *Englander* i hans nyssberörda motion, deri han föreslagit att denna § måtte få följande lydelse: »Vid handel, som i förestående §§ omförmäles, må bränvin icke i ett kärl utlemnas till mindre belopp än det minsta, som i hvardera fallet får säljas; och må ej heller fördelning af såldt bränvin till mindre än de sålunda stadgade beloppen å försäljningsstället tillåtas eller medverkan till sådan fördelning på annat sätt af säljaren lemnas. Å försäljningsstället får icke något af det sålda bränvinet förtäras.»

samt af Herr *S. Magnusson*, som uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 11), i hvilken Herr *Bengt Olofsson* instämt, föreslagit att i § 3 af nu gällande förordning af den 21 Maj 1869 om försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker må efter orden »emellan flere köpare» tilläggas orden: *af säljaren eller med hans vetskap*; samt att till samma § göres följande tillägg: »Den, som för annan person uppköper bränvin eller annan bränd eller destillerad spirituös dryck i mindre mängd än 15 kannor, äfven om flere sådane smärre på en gång inköpta partier skulle tillsammans uppgå till 15 kannor eller derutöfver, stånde, derest han detsamma inköper å plats, der minuthandel med spirituosa icke är tillåten, samma ansvar, som för olofflig minuteri och utskänkning stadgadt är».

Hvad nu först angår förslagen om nedsättning uti nu stadgade minsta belopp för minuthandel med bränvin, får Utskottet omnämna att redan vid antagande af den nya försäljningslagen under 1853—1854 årens

riksdag, Rikets Ständer stadnade i det beslut, att minsta försäljningsbeloppet vid nämnde handel skulle utgöra $\frac{1}{4}$ kanna, hvilket belopp likväl vid utfärdandet af 1855 års författning af Kongl. Maj:t förhöjdes till $\frac{1}{2}$ kanna, äfvensom att Bevillnings-Utskottet flere gånger efter nyssberörde tid, på derom framställda förslag, ifrågasatt en nedsättning af detta minsta försäljningsbelopp. Det skäl, som talar för en sådan nedsättning, eller att möjliggöra för den mindre bemedlade förbrukaren att till skäligt pris för förbrukning i hemmet kunna förskaffa sig sitt mindre behof af bränvin och såmedelst undvika det moraliskt skadliga kroglivet, synes Utskottet vara fullt giltigt, och sedan Utskottet till §:n föreslagit tillägg af ett stadgande derom, att det bestämda minimibeloppet icke skulle få å mera än ett kärl utlemnas, — genom hvilket stadgande, i förening med föreskriften i § 3 att å försäljningsställe utan utskänkingsrätt intet bränvin får å stället förtäras, Utskottet anser att de farhågor för minuthandelsstälernas urartande till krogar, hvilka tillförene hufvudsakligast blifvit åberopade såsom skäl mot en nedsättning sådan som den föreslagna, böra vara häfda, — har Utskottet icke funnit någon betänklighet i att tillstyrka en nedsättning i det nu föreskrifna minsta försäljningsbeloppet vid minuthandel, dervid Utskottet, med afseende derå att en quantitet af 25 kubiktum icke kan med ett af de nu brukliga, enligt gällande stadganden om mått justerade målkärl på en gång uppmätas, hvilket deremot kan ske med 20 kubiktum, och då s. k. helbuteljers rymd icke alltid torde uppgå till 25 kubiktum, ansett nedsättningen lämpligast böra bestämmas till 20 kubiktum.

Vidkommande härefter de föreslagna förändringarne i nu gällande § 3, så äro desamma, såsom af motiverna därför synes, — i hvilket afseende Utskottet torde få hänvisa till motionerne — helt och hållet förestafvade af önskan att förekomma missbruk genom den förut omförmälda s. k. salningen. Då Utskottet, lika med motionärerne, gerna skulle se att dessa missbruk kunde förebyggas, har Utskottet tagit under noga öfvervägande så väl de i motionerna föreslagna som andra ifrågasatta utvägar härtill, men Utskottet har härvid funnit icke oväsentliga svårigheter uppstå, då stadgade inskränkningar, utan att helt och hållet kunna förebygga missbruken, tyngst skulle falla på sådana gemensamma inköp, med hvilka afsåges det fullt lofliga ändamålet att för måttligt bruk till billigaste pris förskaffa sig det behof af bränvin, hvilket icke påkallade en så stor quantitet, som den för partihandeln minst föreskrifna. Herr S. Magnussons förslag om ansvar å den, som åt annan uppköper bränvin i mindre parti än det lägsta vid partihandel tillåtna, derest sådant uppköp ej sker å minuthandels- eller utskänkingsställe, medför nu nämnda olä-

genhet och dertill den, att sedan bränvinet en gång kommit i uppköparens hand, det lärer blifva svårt om icke i många fall omöjligt att visa, huruvida detsamma blifvit inköpt å minuthandelsställe eller annorstädes. De föreslagna föreskrifterna att fördelning af bränvin icke skulle få ega rum med säljarens vetskap eller genom hans medverkan skulle jemväl förete svårigheter i afseende å bevisningen och icke leda till det önskade målet, förekommande af missbruken genom salningen. Utskottet har därför icke kunnat omfatta något af dessa motionärernes förslag.

Genom den föreslagna bestämmelsen, att det vid partihandel till försäljning tillåtna minsta belopp skulle utgöra 50 kannor, anser Utskottet dessutom salning vid denna handel vara så försvårad, att missbruk i detta hänseende mindre synes vara att befara, och Utskottet har därför ansett föreskrifter om det försålda bränvinets utlemnande på flera eller färre kärl, hvilket alltid skulle blifva i viss mån hinderligt för den fria rörelsen, icke vara af behovet påkallade. Hvad deremot minuthandeln med bränvin angår, har Utskottet, sedan det minsta försäljningsbelopp vid denna handel blifvit bestämdt till tjugo kubiktum, icke ansett några olägenheter uppstå genom att i enlighet med Herr Englands förslag föreskrifva, att icke mindre än detta minsta belopp får å något kärl utlemnas, hvarigenom jemväl vid denna handel salning, som, äfven i följd af försäljningsbeloppets nedsättning mindre ofta torde ifrågakomma, i möjligaste måtto torde vara förhindrad. Föreskriften i sistberörda hänseende har Utskottet trots lämpligast få sin plats i § 2, i följd hvaraf § 3 blott skulle afse den handel, som i § 1 omförmäles, och således erfordra några mindre ändringar.

I öfverensstämmelse med hvad sålunda blifvit anfördt hemställer Utskottet:

10:o

att Riksdagen måtte besluta:

- a) att det minsta belopp bränvin, som vid minuthandel får försäljas, må nedsättas från en half kanna till 20 kubiktum;
- b) att vid minuthandel med bränvin mindre belopp än det sålunda bestämda minsta af 20 kubiktum icke får å något kärl utlemnas;
- c) att de af förenämnda motionärer i afseende å §§ 2 och 3 framställda ändringsförslag i öfrigt lemnas utan afseende, samt att §§ må erhålla den lydelse författningsförslaget innehåller.

§ 4.

Uti denna §, som lyder: »Den som erhållit rättighet att idka utskänkning af bränvin, må sälja huru litet belopp som helst, och må detta å stället förtäras eller derifrån afhämtas. Å utskänkingsställe skall mat alltid vara att tillgå»; hafva ändringar blifvit föreslagna:

dels af Herr *von Koch* (i motion N:o 11), som yrkat att §:n må få följande lydelse: »Den, som erhållit tillstånd att idka utskänkning, må icke sälja bränvin till afhämtning, utan endast till förtäring på stället, högst 9 kubiktum utaf hvarje person under ett dygn. Under utskänkning skall mat alltid vara att tillgå;

dels af Herr *Englander*, (i motion N:o 43), som framställt följande förslag till paragrafen: »Den, som erhållit rättighet att idka utskänkning af bränvin, må sälja huru litet belopp som helst. Å utskänkingsställe i stad eller köping må bränvin ej utlemnas till afhämtning; der skall alltid mat vara att tillgå.»

Genom förbudet att till afhämtning utlemna bränvin afser Herr *Englander*, att i städerna, der tillgången till minutören är lika lätt som till krogen, all minutafhämtning af bränvin skall ske hos den förre och detta, såsom det vill synas af motiveringen, på det icke den konkurrens emot minutören, som rättigheten till afhämtning af bränvin från utskänkingsställe förmenas innebära, må fresta minutören att gynna salningen genom utlemnande af det minsta tillåtna försäljningsbeloppet på flera kärl. Sedan emellertid Utskottet här ofvan vid §§ 2 och 3 föreslagit stadganden om dels nedsättning af det minsta belopp, som vid minuthandeln får säljas, till 20 kubiktum, dels ock förbud mot utlemnande af detta belopp på mindre än ett kärl, torde härigenom salningen vid minuthandeln, om dessa förslag godkännas, få anses i det närmaste förebyggd, likasom genom nämnda nedsättning i minimibeloppet, minuthandelsidkaren blifvit satt i en så mycket gynnsammare ställning gent emot utskänkaren att någon afsevärd konkurrens i minutförsäljningen i följd af dennes rätt att till afhämtning utskänka bränvin icke lär vara att befara. Den af Herr *Englander* föreslagna förändring skulle icke blifva för dermed afsedt ändamål erforderlig, om förenämnda Utskottets förslag godkändes, men äfven om så icke blifver fallet, torde stora betänkligheter möta mot antagande af ett förslag, som alldeles skulle förhindra den, som icke förmådde på en gång köpa sig det för minuthandel medgifna minsta belopp bränvin, att på fullt laglig väg till något pris för förtäring vid sina måltider i hemmet förskaffa sig en ringare kvantitet bränvin. Detta vore i Utskottets tanke en alltför stor obillig-

het emot en sådan mindre bemedlad förbrukare, en obillighet som nödvändigt skulle framtvinga den salning vid minuthandel, som motionären med sitt förslag afsett att förekomma.

Mot Herr von Kochs förslag i detta afseende, hvilket utsträcker förbudet mot bränvins afhemtande från utskänkingsställen äfven till landet, möter utom nyss anförda betänkligheter äfven den, att härigenom skulle nödvändiggöras inrättande af särskild minuthandelsrättighet jemte utskänkingsställen, så vidt det enskilda hushållsbehovet skulle kunna tillgodoses, och lönkrögeriet icke uppmuntras.

Utskottet har af nu anförda skäl icke kunnat tillstyrka någotdera af dessa ändringsförslag, hvarföre Utskottet hemställer

11:o.

1:o att Herr Englanders motion i nu förevarande hänseende icke måtte af Riksdagen bifallas.

2:o att Herr von Kochs förslag af enahanda syfte icke heller måtte vinna Riksdagens bifall.

Då Herr von Kochs derjemte framställda förslag, att den, som har utskänkingsrättighet, skulle få försälja till förtäring på stället högst 9 kubiktum utaf hvarje person under ett dygn, enligt Utskottets uppfattning skulle i tillämpningen befinnas alldeles utförbart, hemställer Utskottet

12:o

att hvad Herr von Koch härom föreslagit må af Riksdagen lemnas utan afseende.

§ 5.

Enligt det uti Herr von Kochs motion N:o 11 intagna författningsförslag skulle det förbud att utöfva utskänkning af bränvin, som i denna § finnes stadgadt för den, hvilken idkar annan handel, till hvars bedrivande särskild anmälan erfordras, utsträckas äfven till den, som idkar parti- eller minuthandel med bränvin; men då motionären icke uppgifvit något skäl och Utskottet icke kunnat finna något giltigt sådant för den sålunda ifrågasatta förändringen, får Utskottet

13:o

afstyrka bifall till Herr von Kochs förevarande förslag.

§ 7.

Vid denna § har Herr *J. W. Lundqvist* uti en inom Andra Kam-maren väckt motion (N:o 20) föreslagit den förändring, att den i mom. 2 stadgade tid af högst 3 år, hvarunder utskänkningsrättigheter hvarje gång meddelas, måtte inskränkas till ett år, dels ock Herr *Englander* i sin motion, N:o 43, föreslagit följande förändrade lydelse af 2 och 3 momenten i paragrafen:

»I sammanhang dermed och sedan Stadsfullmäktige eller, der så-dane ej finnas, allmän Rådstufva hörde blifvit, skall Magistraten till Vår Befallningshafvande afgifva förslag å antalet af de minuthandels- och utskänkningsrättigheter, som anses böra andra personer, än de i första momentet omförmälde, för ett år tilldelas. I hvarje stad eller köping skola minst ett minuteringsställe och ett utskänkningsställe tillåtas; och der innevånarnes antal uppgår till 2,000 eller derutöfver, skall minst en rättighet af hvarterdera slaget medgifvas för hvarje tusental af innevånare; dock bör i det sålunda bestämda antalet af rättigheter inbegripas de, som enligt första momentet äro i kraft. Der det finnes nödigt att anvisa viss trakt af staden åt hvarje försäljningsställe, skall jemväl derom hos Vår Befallningshafvande af Magistraten framställning göras.

Vår Befallningshafvande fatte derefter sitt beslut i ämnet och gifve det Magistraten tillkänna; dock må ej, både emot Magistratens och Stadsfullmäktiges eller allmän Rådstufvas afstyrkande, antalet af näringsidkare enligt andra momentet bestämmas högre, än det lägsta, som den i samma moment fastställda beräkningsgrund utvisar.»

I afseende å den föreslagna inskränkningen i tiden för upplåtandet af rättigheterna till försäljning af bränvin, är Utskottet af den åsigt, att den större osäkerhet, som för dylika rättigheters innehafvare härigenom skulle uppstå, antagligen komme att leda dertill, att för rättigheterna erbjödes mindre betalning än hvad som nu är fallet, äfvensom att bränvinet sådant oaktadt skulle blifva dyrare, enär försäljaren måste tillse, att han af ett års vinst kunde göra sig betäckt för alla sina kostnader och besvär i och för rörelsens förvärfvande och bedrifvande, hvarföre Utskottet, då ingendera af motionärerne anfört några egentliga olägenheter af det nu gällande stadgandet, föreslår

14:o

att Herrar Lundqvists och Englanders förslag i förenämnda hänseende icke må af Riksdagen bifallas.
Beträffande

Beträffande Herr Englanders ändringsförslag i öfrigt rörande denna §, hvilket förslag afser att bestämma visst antal minuthandels- och utskänkningsställen i hvarje stad, beräknadt efter stadens folkmängd, får Utskottet anmärka, att ett sådant stadgande, hvarigenom man skulle kunna påtvinga städerna ett större antal krogar och utminuteringsställen än de funne sig behöfva, synes illa stå tillsammans med den rätt, som författningen lemnat hvarje kommun att i sedlighetens intresse ordna sin bränvinsförsäljning. Icke heller är alltid städernas folkmängd en riktig mätare för det antal bränvinsförsäljningsställen, som der kan erfordras, utan lärer härvid väsendtligt inverka det sätt, på hvilket angränsande landskommuner ordnat sin bränvinsförsäljning samt i hvad mån dessas befolkning i följd deraf kommer att öka afnämarnes antal i staden. Af dessa skäl och då Utskottet, på sätt här nedan vid behandlingen af 10 § synes, i motsatt riktning till den af motionären inslagna, föreslagit, att, under der bestämda vilkor, städerna må återbekomma rättigheten att fritt ordna och äfven till bolag upplåta jemväl utminuteringsrörelsen, har Utskottet icke kunnat förorda Herr Englanders förslag i denna del, utan hemställer,

15:o

att detsamma må af Riksdagen lemnas utan afseende.

§§ 8, 12, 13, 15, 17, 18, 19, 23 och 24.

Herr von Koch har uti det författningsförslag han intagit i sin motion, N:o 11, uteslutit bland andra § 8, § 12, mom. 2 och 3 samt sista punkten af mom. 4; § 13, § 15, § 17, § 18, § 19, § 23 mom. 2 och 3 och § 24, hvilka samtliga lagrum innehålla föreskrifter angående de af motionären till borttagande föreslagne försäljningsavgifternas bestämmande, fördelande och utgörande och då dessa uteslutningar lära vara en följd af förslaget om nämnda avgifters sammanförande med tillverkningsavgiften, hvilket Utskottet här ofvan vid punkten 1:o afstyrkt, får Utskottet, under förutsättning af Riksdagens bifall till denna Utskottets afstyrkande hemställan, föreslå,

16:o

att Herr von Kochs förslag om uteslutande af förenämnde §§ och moment ur nu gällande Förordning

om bränvinsförsäljning icke må af Riksdagen godkännas.

§§ 10, 18 och 24.

Uti sin förenämnda motion (N:o 43) har Herr *Englander* föreslagit att § 10 måtte förändras till följande lydelse:

»De uti § 7 momentet 2 omförmälda försäljningsrättigheter, äfvensom de, hvilka Magistraten, sedan stadsfullmäktige eller, der sådane ej finnas, allmän Rådstufva blifvit hörde, finner skäligt låta i uppsagda eller förverkade rättigheters ställe under nästföljande försäljningsår utöfvas, varde *hvar för sig* innan Juli månads utgång af Magistraten på offentlig auktion utbjudna för den bestämda tiden af ett år åt den eller dem, som åtaga sig afgift för högsta kannetal. Auktionsanbuden pröfvas af Magistraten, som eger dem med afseende ej mindre å de bjudandes behörighet och tjenlighet, än äfven å den erbjudna afgiftens belopp antaga eller förkasta.»

»Uppstår i stad fråga om öfverlåtande å bolag af all den utskänkning af bränvin, hvilken skall enligt nästföregående moment å auktion utbjudas, må Magistraten genom en månad förut utfärdad offentlig kungörelse inom viss utsatt tid infordra skriftliga anbud å sådan utskänkning. Inkomna anbud granskas af Magistraten, hvilken, efter det stadsfullmäktige eller, der sådane ej finnas, allmän Rådstufva blifvit hörde, insänder handlingarne jemte eget utlåtande till Vår Befallningshafvande, som med afseende å ej mindre bolagens tjenlighet, än äfven den erbjudna afgiftens belopp samt förhållandet emellan nämnde afgift och det kannetal bränvin bolaget anses kunna afyttra, eger anbudena antaga eller förkasta. Sådant anbud får dock icke antagas om afgiften är lägre, än sammanlagda beloppet skolat enligt § 17 minst utgöra, i fall försäljningsrättigheterna varit åt särskilda personer upplåtna; och må Magistraten, om gjordt anbud antages, med bolaget sluta aftal för den bestämda tid af ett år i sender; skolandet i annan händelse, äfvensom då af bolaget gjordt anbud icke före Juni månads utgång blifvit pröfvadt, förfaras såsom i momentet 1 stadgadt är.»

»I det fall att i stad, der utskänkning bedrifves af bolag, icke iakttages hvad i § 24 föreskrifves om fördelning af inflytande afgifter, skall utskänkningsrättigheterna ovilkorligen på auktion utbjudas i den ordning ofvan är stadgadt.»

äfvensom att § 24 mom. 1 må lyda:

»Utaf de afgifter, som enligt denna förordning inflyta för minut-handel med och utskänkning af bränvin, vare sig i stad eller å landet, insättes i landtränteriet en femtedel för landstinget och en femtedel för hushållningssällskapets räkning för att af desamma förvaltas och användas till ändamål, som för länet nyttiga äro. Såsom afgift för minut-handel med och utskänkning af bränvin anses allt, som till följd af sådan handel och utskänkning till kommunens kassa ingår.»

Derjemte har Herr *Lundqvist* i sin motion N:o 20 framställt det förslag: »att bolag för utskänkning ej hädanefter få i städerna bildas för öfvertagandet af försäljningen af in- eller utländska spirituösa drycker» och att § 10 måtte få följande lydelse:

»De i § 7 momentet 2 öförmälda försäljningsrättigheter äfvensom de, hvilka Magistraten, sedan stadsfullmäktige eller, der sådana ej finnas, allmän Rådstufva blifvit hörda, finner skäligt låta i uppsagde eller förverkade rättigheters ställe under nästföljande försäljningsår utöfvas, varde innan Juli månads utgång af Magistraten på offentlig auktion utbjudna för den af Vår Befallningshafvande bestämda tid af ett år åt den eller dem, som åtaga sig afgift för högsta kannetal, och skall hvarje rättighet särskildt utjudas. Auktionsanbudnen pröfvas af Magistraten, som ege dem med afseende ej mindre å de bjudandes behörighet och tjenlighet än afven å den erbjudna afgiftens belopp, antaga eller förkasta.»

Den städerna medgifna rättighet att åt bolag öfverlemna all så väl minuthandel med som utskänkning af bränvin, hvilken egde rum till dess vid 1871 års riksdag, på sätt här nedan sägs, en inskränkning deraf skedde, framkallade riksdag efter riksdag motioner om dels upphäfvande af, dels inskränkning i samma rättighet, såsom skäl hvarför åberopades hufvudsakligen att städerna på sådant sätt monopoliserade den mindre bränvinshandeln, derigenom fördyrade bränvinet och godtyckligt beskattade så väl egna som angränsande kommuners medlemmar samt genom den ifrågavarande rättigheten beredde sig högst betydliga inkomster, under det de andelar, som landsting och hushållningssällskap enligt § 24 egde bekomma med en femtedel hvardera af den afgift, bolagen för försäljningsrättigheten erbjudit, utgjorde jemförelsevis obetydliga belopp. Med anledning af de motioner i berörda hänseende, som vid 1871 års riksdag framkommo, beslöt Riksdagen att rättigheten för städerna att öfverlemna bränvinsförsäljningen åt bolag skulle upphöra hvad anginge minuthandeln och endast bibehållas för utskänkningen såsom den för kommunen angelägnaste att strängt både begränsa och öfvervaka. Enligt hvad så väl Herr *Lundqvist* som Herr *Englander* anfört

skulle likväl den verkan, som afsågs med den sålunda vidtagna förändringen, icke visat sig, och ytterligare åtgärder skulle derföre erfordras för att förhindra städerna att monopolisera bränvinsförsäljningen, för hvilket ändamål Herr Lundqvist föreslår, att äfven rättigheten att till bolag öfverlåta utskänkningsställen af bränvin skulle upphöra, under det Herr Englander, med bibehållande af denna rättighet, vill finna hjälpmedlet i föreskrifter om bestämda antal utminuteringsställen och om rätt till andel för landsting och hushållningssällskap i all den vinst staden får af den åt bolag upplåtna bränvinsförsäljningen, med stadgad påföljd för den stad, som icke till sådan fördelning uppgifver sin vinst, att den förlorar rätt att vidare öfverlemna utskänkningsställen åt bolag.

Då förenämnda åt städerna lemnade rättighet att upplåta all den mindre försäljningen af bränvin åt bolag, hvilka med sin verksamhet afse icke någon penningevinst utan allenast befordrande af ordning och sedlighet inom staden, onekligen blifvit i många städer samvetsgrannt nyttjad till förekommande af spritdryckers missbruk, med deraf föranledda oordningar och brott samt sålunda verkat mycket godt, som snart kunde omintetgöras genom en föreskrift, hvilken skulle lägga äfven bränvinsutskänkningsställen i städerna i händerna på enskilda personer, då det väl svårligen kan förväntas, att desse sednare vid utöfvandet af utskänkningsställen icke i allmänhet skola förnämligast taga hänsyn till egen fördel; synes det Utskottet föga välbetänkt att nu betaga städerna den rättighet att ordna nämnde rörelse, de ännu ega, och Utskottet har derföre icke kunnat förorda Herr Lundqvists yrkande härom.

I fråga om Herr Englanders förslag, att för städerna bestämma visst antal minuthandelsställen, som der skulle finnas, har Utskottet här ofvan vid § 7 redan yttrat sig härom och afstyrkt ett sådant ingrepp i den rätt att inom sig ordna bränvinsförsäljningen, som är hvarje kommun medgifven.

Men då hufvudsakligaste anledningen till det missnöje, som ännu låter sig förspörja mot bränvinsförsäljningens öfverlåtelser på bolag, torde vara att söka deri, att de afgifter bolagen för försäljningsrättigheterna erlagga icke stå i något skäligt förhållande till det kannetal bränvin de föryttra och att detta missförhållande mellan afgift och kannetal försåldt bränvin måste antagas vara betydligt större än förhållandet skulle blifva om rättigheterna enligt Mom. 1 i denna § på auktion utbjödos, i följd hvaraf den vinst städerna genom bolagen tillskyndas kan anses vara till icke ringa del tillkommen på landstingens och hushållningssällskapens bekostnad, skulle sannolikt en väsendtlig del af detta missnöje kunna undanrödjas, derest såsom vilkor för städernas rättighet uti ifrågavarande

hänseende stadgades skyldighet för dem att till landstingen och hushållningssällskapen afstå äfven en del af den vinst, de genom bolagen kunna bereda sig; hvarföre Herr Englanders förslag i denna del synts Utskottet förtjent af uppmärksamhet. Då meningen aldrig varit eller bör vara, att dessa bolag skulle få afse att bereda delegarne vinst, utan allenast att i sedlighetens intresse ordna och öfvervaka bränvinsförsäljningen, hafva, med en riktig uppfattning häraf, bolagen i allmänhet till städerna för allmännyttiga ändamål afstått all den behållna inkomst, som af deras rörelse uppstått, och detta har i de flesta fall från städernas sida gjorts till vilkor för försäljningens upplåtande åt bolagen. Vid sådant förhållande, och då det lika litet varit meningen, att städerna genom den dem lemnade rättighet att åt bolag upplåta bränvinsförsäljningen, skulle tillskyndas förökade inkomster, synes det icke heller obilligt att såsom vilkor för tillgodonjutande af denna rättighet fordra, det städerna afstå en del af den inkomst, densamma för dem medför, helst, såsom ofvan är nämnt, denna inkomst i viss mån tillkommit på landstingens och hushållningssällskapens bekostnad. För den stad, som icke finner med sin fördel förenligt att på sådant vilkor begagna rättigheten att till bolag öfverlåta bränvinsförsäljningen, står det alltid öppet att ordna denna försäljning i öfverensstämmelse med föreskrifterna i momentet 1 af denna §.

Det är af dessa skäl Utskottet trott sig kunna föreslå, att i städer, der bränvinsförsäljningen är åt bolag öfverlåten, dessa bolag skola, utöfver den afgift de enligt denna § böra erlägga, afstå hela sin nettovinst till den fördelning mellan städer, landsting och hushållningssällskap, som i § 24 stadgas; och har föreskriften härom ansetts få sin lämpligaste plats i § 18, som handlar om de afgifter, som för bränvinsförsäljningen skola utgå.

Till förekommande deraf, att städerna möjligen skulle söka att förhålla landsting och hushållningssällskap någon del af den inkomst dem på detta sätt skulle tillkomma, har Herr Englander föreslagit, att den stad, som icke till föreskrifven fördelning uppgäfve hela den å bolagsrörelsen i staden uppkomna vinst, skulle förlora rättigheten att vidare åt bolag öfverlåta bränvinsförsäljningen, men då en sådan påföljd synes Utskottet hvarken rättvis eller öfverensstämmande med det motiv, som bör berättiga till bolags bildande med uteslutande rätt till försäljning af bränvin, har Utskottet funnit förslaget härom olämpligt, desto mera, som all erforderlig kontroll uti ifrågavarande hänseende bör kunna vinnas genom ett stadgande, att bolagens räkenskaper skola undergå behörig granskning. De detaljerade föreskrifter i fråga om denna gransk-

ning Utskottet funnit nödiga, synas af författningsförslaget, och torde skälen för dessa vara tillräckligt tydliga för att icke behöfva här omständligare framställas.

Skola emellertid städerna på ifrågasatt sätt åläggas att till lands-ting och hushållningssällskap afstå $\frac{2}{5}$ af de vinstmedel, som å bolagens rörelse uppstår, så synes såsom en billig ersättning härför städerna böra lemnas full frihet att på det för dem bästa sätt inom sig ordna all den mindre bränvinsförsäljningen och således återgifvas den rätt, som vid 1871 års riksdag dem fräntogs i afseende å minuthandelsrättigheternas öfverlåtande åt bolag. Detta är desto mera af billighet påkalladt, som genom den af Utskottet föreslagna nedsättningen af minsta försäljningsbeloppet vid minuthandel till 20 kubiktum eljest väsentliga svårigheter för bränvinsförsäljningens ändamålsenliga ordnande i städerna skulle kunna uppstå. Det fruktade monopol å bränvinsförsäljningen, som städerna härigenom skulle erhålla, torde lätt kunna motverkas, der sådant påkallas, genom den konkurrens, som angränsande landtkommuner kunna vid ordnande af bränvinsförsäljningen inom sig åvägabringa och Utskottet tillåter sig påpeka, att detta monopol icke kan anses förebyggt genom det nuvarande förbudet mot minuthandels upplåtande åt bolag, sedan Riksdagen år 1871 med antagande af Bevillnings-Utskottets förslag i afseende å sjelfva förbudet, afslog den i sammanhang dermed gjorda framställning om stadgande af ett visst förhållande emellan antalet minuthandels- och utskänkningsställen i hvarje stad, i följd hvaraf ingen föreskrift nu finnes, att stad skall inrätta något minuthandelsställe.

Med anledning af hvad nu blifvit anfördt, och då de af Herr Engländer föreslagna förändringar: i § 10, mom. 1 att försäljningsrättigheter å auktion skola hvar för sig utbjudas och i § 10 mom. 2, att orden »i god tid» skola utbytas mot tidsbestämmelsen *minst en månad*, syntes Utskottet hafva skäl för sig, men deremot någon inskränkning i den tid, hvarunder försäljningsrättigheterna hvarje gång upplåtas, med afseende å hvad härom vid § 7 blifvit anfördt, icke ansetts böra ifrågakomma, får Utskottet hemställa,

17:o

att Riksdagen, med afslag å motionärernes framställningar i öfrigt, må fatta följande beslut:

- a) att, derest Riksdagen beslutar att bolag, som i stad får på sig öfverlåtten bränvinsförsäljningen, skall afstå hela sin vinst till den fördelning, som i § 24 sägs,

staden skall ega att jemväl genom öfverlåtelse på bolag ordna minuthandeln med bränvin;

- b) att, der i stad, på sätt i § 10 momentet 2 medgifvet är, bränvinsförsäljningen blifvit åt bolag upplåten, sådant bolag skall, förutom den i sagde § föreskrifna afgift till fördelning enligt § 24, afstå hela den nettovinst, som efter afdrag af nödiga förvaltningskostnader uppkommer;

samt, i händelse af bifall härtill,

- c) att §§ 10, 18 och 24 i förordningen angående villkoren för försäljning af bränvin må erhålla den lydelse författningsförslaget innehåller.

§ 12.

Uti första momentet af denna § har Herr von Koch i sin oftännde motion (N:o 11) föreslagit den förändring att emellan orden *bibehållet* och *densamma* införas i stället för ordet *intilldess* orden: *så länge nuvarande egaren af gästgifveriet eller hans hustru lefver och sjelf besörjer gästgifverihållningen derstädes eller*, hvarigenom momentet skulle komma att lyda: »Gästgifveri å landet, för hvilket, vid den tid, då Kongl. Maj:ts nådiga förordning den 18 Januari 1855 angående villkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker blef till efterlefnad gällande, utskänkningsrättighet utöfvades och sedermera icke upphört, varde vid rättigheten fortfarande bibehållet, så länge nuvarande ägaren af gästgifveriet eller hans hustru lefver och sjelf besörjer gästgifverihållningen derstädes, eller densamma upphör genom uppsägning eller förverkas».

Utskottet tillåter sig med anledning häraf erinra: att Riksdagen i underdånig skrifvelse den 14 Maj nästlidet år hos Kongl. Maj:t anhöll, »att Kongl. Maj:t ville i nåder meddela sådan ändring i § 12 af gällande förordning angående villkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker; att den der gästgifveri å landet medgifna utskänkningsrätt endast må komma att tillgodonjutas af den nuvarande egaren till sådant gästgifveri samt af hans hustru, så länge någon af dem lefver och gästgifverihållningen vid samma gästgifveri besörjer»; äfvensom att, enligt uppgift i Herr Justitie-ombudsmannens vid innevarande års riksmöte afgifna embetsberättelse, i fråga om den sålunda begärda ändringen, Kammar-kollegium anbefallts att, sedan Kongl.

Maj:ts samtliga Befallningshafvande sig yttrat, underdånigt utlåtande i ämnet afgifva, och blifver, när detta utlåtande inkommit, frågan föremål för Kongl. Maj:ts nådiga pröfning.

Vid sådant förhållande läser

18:o

Herr von Kochs förevarande framställning icke nu böra till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Under § 13 i det författningsförslag, Herr von Koch i sin motion N:o 11 intagit, har han framställt förslag till ett stadgande, vid en föregående riksdag upptaget i en af honom väckt motion såsom tillägg till § 12, och af följande lydelse:

»På gästgifveri å landet, som icke enligt § 14 erhållit tillstånd till utskänkning af bränvin, vare förbudet att utskänka sådant till person, som bor eller uppehåller sig närmare än en half mil från gästgifveriet.»

Detta stadgande, hvars ordalydelse kan medgifva en tolkning, hvarigenom all utskänkning vid der afsedda gästgifverier omöjliggöres, skulle efter Utskottets förmenande, hurudan tolkning man än gifver detsamma, blifva svårt att efterleva för den, som vid gästgifveriet besörjer utskänkningen, då det icke skäligen kan fordras att denne skall personligen känna enhvar, som tillfälligtvis uppehåller sig inom den förbudna halfva milen; och då härtill kommer att föreskriften skulle åstadkomma en inskränkning för utskänkningen vid dessa gästgifverier, som öfrige utskänkingsrättigheter å landet icke skulle vidkännas, en olikhet inför lagen, för hvilken intet skäl finnes uppgifvet, och som icke eger rum i Norge, der enligt § 5 af den utaf motionären åberopade försäljuingslagen, utskänkning af bränvin å landet endast får ske på sådana gästgifverier, som erfordras för resande, har Utskottet häri funnit tillräckliga skäl,

19:o

att afstyrka Riksdagens bifall till motionärens ifrågasvarande förslag.

§§ 14 och 15.

§ 14 lyder i nu gällande författning sålunda:

Vill någon väcka fråga, att annan utskänkning än den, som kan gästgifveri tillkomma, må i socken å landet idkas, göre derom framställning

ställning hos kommunalnämndens ordförande inom första hälften af Mars det år, då försäljningen skall börjas. Kommunalnämnden skall innan slutet af samma månad deröfver afgifva yttrande och deri, om bifall till utskänknigen för högst tre år tillstyrkes, utsätta den trakt hvarinom det må ske, hvarefter yttrandet öfverlemnas till ordföranden i kommunalstämman. Denne inhemtar, innan April månads utgång, på kommunalstämma, som blifvit två söndagar å rad pålyst, socknemännens utlåtande i ämnet. Varder framställningen af både kommunalnämnd och kommunalstämman ogillad, förfalle frågan. Har åter endera eller begge bifall tillstyrkt, sände, inom tre veckor från det kommunalstämma blifvit hållen, ordföranden kommunalstämmoprotokollet och kommunalnämndens yttrande, jemte eget utlåtande i ämnet, till Vår Befallningshafvande in. Vår Befallningshafvande fatte deri sitt beslut och gifve det kommunalnämndens ordförande tillkänna.

Der fråga uppstår, att rättighet till minuthandel med bränvin i socken må beviljas, förfares på lika sätt, som om utskänkning nu stadgadt är.»

Uti denna § har Herr *von Koch* (i motion N:o 11) föreslagit följande förändringar: att den der stadgade tiden för utskänkning skall bestämmas till ett år i stället för tre år; att kommunalstämma för behandling af frågan om sådan utskänkingsrättighets upplåtande, som här sägs, skall vara pålyst tre söndagar å rad i stället för två; att, om framställningen icke varder af både kommunalnämnden och kommunalstämman genom bifall med minst $\frac{5}{6}$ delar af alla de närvarandes röstetal gillad, frågan förfaller; och att, innan Konungens Befallningshafvande fattar sitt beslut, kommunalnämnden i angränsande kommuner skall höras.

Derjemte har Herr *Englander* (i motion N:o 43), i öfverensstämmelse med hvad han vid § 7 föreslagit, yrkat att utskänkingsrättighet skulle meddelas för blott *ett* år i sender, och fördenskull i så väl §§ 14 och 15 utbytt ordet *tre* mot ordet *ett*.

Enär den af Herr von Koch föreslagna förändring, att för bifall till framställning om utskänkings inrättande minst $\frac{5}{6}$ delar af de närvarandes röstetal så väl inom kommunalnämnden som vid kommunalstämman, skulle erfordras, komme att högst betydligt försvåra möjligheten för kommunerna att — der sådant kunde till motverkande af lönnkrögeriet eller af annan orsak finnas behöfligt — inrätta lagliga utskänkings- eller utminuteringsställen; samt då de nu gällande stadganden i denna § visat sig alldeles tillfyllestgörande och fullt betryggande mot öfver-

flödiga bränvinsförsäljningsställens inrättande inom kommunerna å landet, har Utskottet ansett förändrade föreskrifter i detta hänseende hvarken nyttiga eller nödiga, hvarföre och då Utskottet af de skäl, som vid § 7 finnas anförda, icke funnit sig kunna tillstyrka någon inskränkning i den tid af 3 år, för hvilken utskänkingsrättigheter högst upplåtas, Utskottet hemställer,

20:o

att de af Herr von Koch i afseende å § 14 samt af Herr Englander beträffande §§ 14 och 15 föreslagna ändringar icke må af Riksdagen bifallas.

§ 21.

Då denna § möjligen kunde gifva anledning till en sådan tolkning, att bolag, som, jemlikt § 10 mom. 2 i stad öfvertagit all minut-handel med eller all utskänkning af bränvin eller beggedera, skulle kunna på annan öfverlåta hela den rätt bolaget fått sig lemnad, samt härigenom möjlighet förefinnas att i viss mån inskränka verkan af det utaf Utskottet föreslagna stadgandet, att sådant bolag skall afstå all sin nettovinst till fördelning emellan landstinget, hushållningssällskapet och staden, har Utskottet ansett förbud mot en *sådan* öfverlåtelse böra i författningen stadgas. Deremot synes bolag icke böra betagas rättigheten att, på sätt hittills skett, på annan person öfverlåta en eller annan af de särskilda af bolaget öfvertagna minuterings- eller utskänkingsrättigheterna, då det onekligen är lämpligt och billigt, att bolagen i enskilda fall få verkställa en sådan öfverlåtelse, exempelvis på en vinhandlare, af den handel med finare utländska spritdrycker såsom cognac, likörer o. d., hvilken bolaget sjelf i många fall icke med synnerlig framgång torde kunna bedrifva, eller på en restauratör eller hotellvärd af en utskänkning, som endast af honom i sammanhang med hans rörelse i öfrigt lämpligen kan utöfvas; men till förekommande af missbruk genom dylik öfverlåtelse har Utskottet trott densamma böra underkastas den kontroll, att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande efter pröfning af de vilkor, hvarunder öfverlåtelsen ifrågasättes, skulle ega att densamma med afseende å landstingets och hushållningssällskapets deraf beroende rätt, bifalla eller afslå.

I enlighet med dessa åsichter har Utskottet till § 21 tillagt ett 3:dje mom. af den lydelse författningsförslaget innehåller, hemställande Utskottet,

21:o

att detta tillägg till §:n må af Riksdagen godkännas.

§ 25.

Herr von Koch har i sitt författningsförslag vid motion N:o 11 gifvit åt denna § en sådan lydelse:

»Å landet vare minuthandel med eller utskänkning af bränvin, på eller inom en åttendedels mil från ställe:

a) der auktion, marknad eller mönstring med bevaringsmanskap hålles, eller der menighet för kronoskjuts eller skallgång samlad är, alldeles förbjuden;

b) der annan mönstring, uppördsstämma, mantalsskrifning, ting eller annan till folksamling föranledande förrättning hålles, icke tillåten annorlunda än vid måltider åt spisande gäster.»

Enligt denna lydelse skiljer sig paragrafen från den i nu gällande författning väsendtligen deri, *dels* att förbudet mot utskänkning på eller inom $\frac{1}{8}$ mil från ställe, der *torgdag* hålles, är borttaget;

dels att förbud för utskänkning vid de förrättningar, som i punkten *b* omförmälas, blifvit utsträckt äfven till ställe inom $\frac{1}{8}$ mil från det, der dessa förrättningar hållas; och *dels* att uteslutning skett af momentet 3, som lyder:

»Ej må någon i landsbygd fara med bränvin från by till by eller från gård till gård, att dermed köpslaga.»

Mot hvad Herr von Koch här föreslagit får Utskottet anmärka:

att torgdagar flerstädes å landet hållas i stället för marknader och föranleda ganska betydliga folksamlingar, hvarföre samma skäl som ligga till grund för förbudet mot utskänkning af bränvin vid öfriga i momentet *a* omförmälda tillfällen, synas ega full tillämplighet äfven i fråga om torgdagar;

att, så vidt Utskottet kunnat inhemta, det i allmänhet icke visat sig behöfligt att utsträcka förbudet mot utskänkning vid de i momentet *b* nämnda förrättningar utöfver hvad nu är stadgadt i fråga om utskänkningen på sjelfva stället, der dessa förrättningar hållas; men

att giltiga skäl deremot förefinnas för bibehållande af förbudet mot gårdfarihandel med bränvin.

På grund häraf hemställer Utskottet,

22:o

att Herr von Kochs förslag till ändring af § 25 icke måtte af Riksdagen godkännas.

§ 26.

Efter derom inom Utskottet gjord framställning har Utskottet funnit sig böra föreslå, dels att föreskriften i sista momentet af denna § derom, att Konungens Befallningshafvande, om oordningar å utskänkingsställe inträffa, eger att rättigheten inskränka, indraga eller innehafvaren derifrån skilja, äfven måtte tillämpas i afseende å utminuteringsställe, dels ock att, enär ett bränvinsförsäljningsställe inom en socken kan hafva ett sådant läge, att angränsande socken röner lika stor olägenhet af der inträffande oordningar, kommunalnämnden i en sådan angränsande socken må erhålla enahanda rätt, som kommunalnämnden i den socken, der försäljningsstället är beläget, att till Konungens Befallningshafvande anmäla dylika oordningar, hvilket icke synes innebära något ingrepp i sistnämnda kommuns rätt, helst då tillika bestämd föreskrift meddelas att vederbörlig undersökning skall föregå Konungens Befallningshafvandes beslut; Och hemställer Utskottet fördenskull,

23:o

att § 26 måtte erhålla den lydelse författningsförslaget innehåller.

§§ 36 och 51.

I afseende å § 36, som innehåller föreskrift om förpassning vid försändningar af bränvin och om skyldighet att låta sådana försändningar åtföljas af tillverkningsbevis, har inom Utskottet framställts förslag till en sålunda förändrad lydelse:

»Då bränvin försändes sjöledes och någon del af saltsjön dervid befares, skall det vara underkastadt försegling och förpassning på sätt derom i Tullstadgan föreskrifves.»

»Vid annan försändning af bränvin inom landet eger deremot förpassning icke rum, skolande dock, då bränvin forslas landvägen inom en mil från kusten i Skåne, Halland och Blekinge i myckenhet öfverstigande

15 kannor, detsamma åtföljas af tillverkarens eller säljarens på tro och heder afgifna bevis, att bränvinet icke blifvit i riket olofligen infördt.»

Såsom en följd häraf skulle början af § 51 komma att lyda:

»Underlåtes vid landväga transport» etc.

Till stöd för förslaget om dessa förändringar har blifvit anfördt, att förpassning vid försändningar inom landet både vore obehöflig och medförde åtskilliga olägenheter och missbruk i synnerhet i sådana fall, som ofta inträffade, att det icke vore tillverkaren, utan den som förädlade bränvin, hvilken verkställde försändningen, då det icke sällan för en sådan afsändare vore svårt att bestämma af hvilkens tillverkning försändningen skedde. Föreskriften om sådant tillverkningsbevis vid landväga försändningar af bränvin kunde derföre utan skada borttagas. Härvid måste likväl undantag göras för försändningar inom ett begränsadt kustområde uti de provinser, der oloflig införsel af bränvin visat sig ega rum, inom hvilket område försändningar af bränvin borde åtföljas af bevis utfärdadt utaf tillverkaren eller försäljaren, att bränvinet icke blifvit olofligen i riket infördt; och skulle föreskriften härom, för att blifva för åsyftade ändamålet tillfyllestgörande, göras gällande för försändningar öfverstigande 15 kannor. Förpassning vid sjötransporter, derunder saltsjön befares, måste deremot till förhindrande af olaga införsel fortfarande bibehållas, men de detaljerade bestämmelserna härom tillhörde närmast Tullstadgan, i hvars § 63 de jemväl finnas upptagna, hvarföre här blott en hänvisning till dessa stadganden borde göras, helst det i allmänhet icke vore fördelaktigt att samma lagbud finnes intaget i flera författningar, då derigenom kunde uppstå möjlighet för bristande enhet i lagstiftningen genom förändringar i den ena författningen utan samtidigt vidtagande af enahanda rättelse i den andra.

Då Utskottet i det sålunda anförda funnit giltiga skäl för de föreslagna förändringarne, men derjemte ansett, att föreskriften om medförande af bevis vid transporter inom 1 mil från kusten bör utsträckas äfven till Bohus län, der oloflig införsel äfven kan ifrågakomma, äfvensom att, till undvikande af missbruk, någon viss tid bör stadgas, hvarinom de föreskrifna bevisen för att anses gällande skola vara utfärdade, har Utskottet åt §§ 36 och 51 gifvit den lydelse författningsförslaget innehåller och hemställer,

24:o

att denna lydelse af förevarande §§ må af Riksdagen godkännas.

§ 41.

Enligt denna § skall den, som genom minuthandel eller utskänkning föryttrar bränvin, utan att i föreskrifven ordning hafva dertill förvärfvat rättighet, böta första gången från och med 30 till och med 60 R:dr, andra gången från 60 till och med 120 R:dr och tredje gången från 120 till och med 240 R:dr, samt den, som fjerde gången eller oftare med sådan förbrytelse beträdes, dömas till fängelse från och med 2 månader till och med 1 år.

I ändamål att genom skärpta straffpåföljder förekomma olofflig bränvinsförsäljning hafva inom Andra Kammaren Herrar *Nils Petersson* (i motion N:o 45) och *Carl Magni* (uti motion N:o 46) föreslagit, Herr Petersson: att den, som begår dylik förbrytelse, första gången skall böta 50 till och med 100 R:dr, andra gången från 100 till 200 R:dr och tredje gången dömas till straffarbete från och med 6 månader till och med 1 år; och Herr Magni att påföljden skall blifva första gången böter från och med 30 till och med 60 R:dr, andra gången böter från 120 R:dr till och med 240 R:dr och tredje gången fängelse från och med 2 månader till och med 1 år.

Härjemte har Herr *von Koch* (i sin oftaberörda motion N:o 11) uti en denna § 41 motsvarande § 36 sammanfört straffbestämmelserna för alla förbrytelser mot förordningen om bränvinsförsäljning och i följd deraf uteslutit de stadganden, som motsvara §§ 43, 45, 46 och 47. Straffpåföljden har af honom blifvit sålunda bestämd för förbrytelse första gången till böter från och med 10 till och med 100 R:dr, andra gången böter från och med 30 till och med 300 R:dr, tredje gången böter från och med 50 till och med 500 R:dr och fjerde gången fängelse från och med 2 månader till och med 1 år; dessutom skulle allt det i försäljningsrummet befintliga bränvin vara underkastadt beslag och förbrutet; deremot är den särskiljda straffpåföljden om förbrytelsen skett å sön- eller helgedag borttagen.

Vidare har Herr *Englander* (i motion N:o 43) föreslagit följande lydelse för denna §:

»Den, som, utan att vara till minuthandel med eller utskänkning af bränvin berättigad, föryttrar bränvin till mindre belopp än 15 kannor eller eljest åt annan emot betalning, vare sig denna före, vid eller efter utlemnandet emottages, aflåter eller utlemnar bränvin till mindre belopp än nu nämndt är, böte första gången från och med 30 till och med 60 R:dr, andra gången från 60 till och med 120 R:dr och tredje

gången från 120 R:dr till och med 240 R:dr. Den, som fjerde gången eller oftare med sådan förbrytelse beträdes, dömes till fängelse från och med två månader till och med ett år.»

»Der den, som eger rättighet till minuthandel med bränvin, föryttrar sådant till mindre belopp än 20 tum eller utlemnar bränvin å ett kärl till mindre än sagda belopp, eller ock tillåter förtäring deraf på stället eller fördelning derstädes till mindre belopp, eller eljest medverkar dertill att sådan fördelning sker, skall vara underkastad enahanda ansvar, som i första momentet bestämmes.»

»I alla dessa fall skall förbrytaren dömas att utgifva minuthandels- eller utskänkningsafgift för det kannetal, som etc. (lika med nu gällande §).»

Då Utskottet är af den åsigt, att äfven de strängaste straffbestämmelser skola blifva otillräckliga för att förekomma olofflig bränvinsförsäljning der, hvarest orsakerna till förbrytelser i detta hänseende icke undanrödjans genom ett ändamålsenligt ordnande af den lagliga bränvinsförsäljningen, men att deremot der ett sådant ordnande eger rum, äfven de nu stadgade straffpåföljder skola visa sig tillfyllestgörande, har Utskottet ansett sig icke härutinnan böra föreslå någon ändring af denna paragraf.

Att, på det här ofvan omförmälda, af Herr von Koch iakttagna sätt, i denna § sammanföra straffpåföljden för alla särskilda förbrytelser mot bränvinsförsäljnings-förordningen, synes Utskottet mindre välbetänkt, såsom exempel hvarå allenast må anföras, att härigenom förseelser af så lindrig beskaffenhet som underlåtenhet att hafva skylt anbragt å försäljningsställe eller försummelse att derstädes hafva anslaget ett exemplar af försäljningsförordningen skulle för den, som fjerde gången med en dylik förseelse beträdes, medföra en straffpåföljd af minst 2 månaders fängelse.

Utaf de af Herr Engländer föreslagna förändringar afser den i första momentet att utgöra ett korrektiv mot salningen, hvilket Utskottet dock icke kunnat förorda af skäl, som vid § 3 i afseende härpå blifvit anförda.

Förändringarne i öfrigt innefatta blott meddelande af straffbestämmelser med anledning af de utaf motionären framställda förslag till ändringar i §§ 2 och 3; och i de delar Utskottet tillstyrkt sistberörda ändringsförslag, har Utskottet jemväl i denna §, såsom af författningsförslaget synes, vidtagit de ändringar som deraf syntes påkallade.

Utskottet hemställer på grund af det nu anförda,

25:o

att Riksdagen, med afslag å Herrar von Kochs, Petersons, Magni och Englanders framställda förslag till ändringar i denna § måtte åt samma § gifva den lydelse författningsförslaget innehåller.

§ 42.

Herr *von Koch* har vid denna § föreslagit sådan ändring, att äfven handlande, som andra gången beträdes med oloflig utskänkning, skall vara sin handelsrättighet förlustig.

En sådan påföljd af handelsrättighetens förlust för oloflig bränvinsförsäljning har förr i denna § funnits föreskrifven, men vid 1865—1866 årens riksdag blef stadgandet härom uteslutet af skäl, att Kongl. Förordningen om utvidgad näringsfrihet den 18 Juni 1864 såsom vilkor för idkande af handelsrörelse endast föreskrifver anmälan af den, som vill sådan rörelse utöfva, hvadan den handlande, som för oloflig utskänkning af bränvin, förklarats förlustig sin handelsrättighet, när som helst skulle kunna enligt nyssberörda Kongl. Förordning ånyo anmäla sig till handels idkande.

Förhållandena i förberörda hänseende äro fortfarande desamma som år 1865; och Utskottet hemställer fördenskull,

26:o

att Herr von Kochs förenämnda ändringsförslag må af Riksdagen lemnas utan afseende.

Slutligen har uti förenämnda motion (N:o 20) Herr *Lundqvist* jemväl föreslagit:

»att särskildt stadgas det magistrat i stad vid medgifvande af rätt till utskänkingsrörelse föreskrifvei, att lokalerna böra vara stora, ljusa och snygga samt under den mörka årstiden upplysta och under vintern varma;»

»att jemväl stadgas, att utskänkingsrätten förverkas, derest utskänkaren lemnar spirituosa på kredit till hemtning eller förtäring på stället, vare sig till arbetslag eller enskilda personer, och skall utskänkaren, om detta inträffar, varda enligt § 26 genast skiljd från sin rättighet;»

att

att kommunen skall vara pliktig att hålla och aflöna lämplig person, som dagligen besöker utskänkingsställena samt tillser vidmakthållande å dem af ordning och snygghet, derom rapport bör till polismyndigheten afgifvas.»

Med anledning af dessa förslag får Utskottet anföra:

att stadganden angående utskänkingslokalers beskaffenhet i städerna synas tillhöra de ordningsföreskrifter, hvilka jemlikt § 20 i Ordningsstadgan den 24 Mars 1868 stadsmyndigheterna ega föreslå och Konungens Befallningshafvande besluta, och hvilka icke lämpligen torde böra göras till föremål för Riksdagens lagstiftningsåtgärd;

att då § 33 i gällande förordning angående försäljning af bränvin innehåller, att ingen är berättigad att söka betalning för bränvin, som blifvit vid utskänkning eller vid minuthandel till mindre belopp än en kanna utborgadt, detta synes vara allt det äfventyr, som billigtvis kan ifrågakomma för en sådan utborgning; samt

att i städerna den af staden aflönade polispersonal, enligt de för densamma utfärdade instruktioner, och å landet kommunalnämnden, såsom af stadgandena i §§ 26 och 57 af förordningen om bränvins försäljning framgår, hafva att öfvervaka ordningen å utskänkingsställena, hvadan nödig uppsigt, om desse vederbörande fullgöra sina åligganden, icke saknas, åtminstone icke i städerna och, hvad landet angår, torde den ytterligare tillsyn motionären föreslagit, icke komma att medföra en mot utgiften därför svarande nytta.

I följd häraf hemställer Utskottet,

27:o

att ofvanberörde af Herr Lundqvist gjorda framställningar må af Riksdagen lemnas utan afseende.

Såsom i flera hänseenden upplysande ej mindre angående det sätt, hvarå den mindre bränvinsförsäljningen inom olika delar af landet blifvit ordnad, än äfven i fråga om de därför erlagda försäljningsafgifter och de andelar deraf, som tillgodokommit landsting och hushållnings-sällskap, har Utskottet trott sig här i Bil. A böra meddela en af chefen för Bränvinskontrollbyrå för år 1871 uppgjord tabell rörande minuthandeln och utskänkningen af bränvin.

Stockholm den 27 Mars 1873.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUST. AF UGGLAS.

Reservationer:

Vid 9:de punkten:

af Friherre *Fock*: »Mot Utskottets hemställan i denna punkt, att från 15 till 50 kannor höja det minsta belopp bränvin, som får försäljas af annan än den, som innehar minuthandels- eller utskänkningsrätt, får jag anmäla min reservation.

Om jag egde visshet eller åtminstone någorlunda förhoppning derom, att den föreslagna förhöjningen af partiminimum skulle verksamt förebygga den så ofta öfverklagade salningen med dess menliga följder, och att detta kunde ske utan framkallandet af större olägenheter och vådor i annan riktning, skulle jag med glädje omfattat Utskottets härutinnan afgifna förslag. Men jag eger i detta hänseende hvarken visshet eller förhoppning. Bränvinsinköp af omkring 15 kannor verkställas nu otvifvelaktigt ganska allmänt af enskilde förbrukare på landsbygden i ändamål att till billigt pris anskaffa den för hushållet behöfliga myckenheten af varan, och detta syfte har äfven Utskottet i en följande punkt förklarat vara lifligt. Men att i författningen inlägga allt för många och svåra hinder mot ett lofligt syftmåls uppnående skall nödvändigt framkalla missnöje och ovilja samt derigenom lika nödvändigt egga till författningens kringgående.

Jag har härofvän yttrat, att inköp af 15 kannor allmänt ske i ändamål att erhålla varan till billigaste pris; en annan och ej mindre anledning till dessa inköp ligger likväl deruti, att på landsbygden mindre belopp ej i allmänhet kunna erhållas annorlunda än genom afhemtning på större afstånd, i anseende till minuthandels- och utskänkningsstälernas stora spridning. Verkställes nu den föreslagna förhöjningen i partiminimum, skall den derigenom alstrade större svårigheten för landsortsbefolkningen, att på närmare håll kunna få inköpa en för hushållsbehovet lämplig myckenhet bränvin, sannolikt inom kort föranleda utdelandet af ett större antal minuthandelsrättigheter. Innehafvarne af dessa skola snart finna med sin fördel förenligt att, understödde af tillverkare eller verkliga partihandlare, försälja mindre belopp af 10 till 15 kannor till pris, som högst obetydligt skola höja sig öfver det gängse partipriset. Uti och omkring dessa minuthandelsställen skall då salningen under

dessa mest förderliga former kunna uppblomstra, och detta under *skydd* af lagstiftningen. Jag anser visserligen att ett ökande af minuthandelsstäl- lenas antal inom åtskilliga landsorter skulle vara lämpligt till förekommande af lönkrögeri; men jag väntar ingalunda några välgörande verkningar af denna tillökning, om den framtvingas genom den nu af Utskottet föreslagna åtgärden.

Hvad i öfrigt beträffar den mycket omordade salningen, så, ehuru jag betvivlar möjligheten att helt och hållet förekomma densamma, synes mig likväl, att ett stadgande, i öfverensstämmelse med åtskillige motiönärers förslag, genom hvilket en inskränknig i det antal kärl, hvarå vid partihandel det minsta tillåtna försäljningsbeloppet finge utlemnas egderum, ett stadgande, hvarom äfven Utskottets 2:dra afdelning afgifvit förslag, skulle i väsendtlig mån kunna förebygga den salning, som nu vid denna handel läser bedrifvas».

Häruti instämma: Herrar *A. Andersson, P. Ericsson, S. Brodin, J. F. Fredricson, C. A. Jönsson* och *O. P. Rylander*.

Vid 9:de och 10:de punkterna:

af Herr *C. von Stockenström*: »Utskottets förslag till förändringar uti §§ 1 och 2 af gällande försäljningslag har jag icke kunnat biträda, utan ansett stadgandena angående minsta försäljningsbeloppet för så väl parti- som minuthandel med bränvin böra bibehållas.

Höjandet af minimum för partihandel skulle alltför mycket inskränka den frihet, enhvar bör ega att, på sätt honom bäst synes, anskaffa hvad för hushållsbehofven erfordras, och stadgandet komme utan tvifvel att gifva anledning till öfverträdelser, såsom det plägar inträffa, då allmänheten anser en lag icke hvila på billiga grunder.

Om det blefve tillåtet att i minuthandel försälja så liten qvantitet som 20 kubiktum, skulle sannolikt ökad förtäring af starka drycker uppkomma, särdeles på landet, enär derigenom bereddes tillfälle att lättare åtkomma bränvinet. De lagstadganden, vi för närvarande ega, äro under 18 år pröfvade, och då många af dem, efter hvad allmänt erkännes, verk- samt bidragit till hämmande af dryckenskapslasten, torde det vara vågadt att i deras ställe antaga nya, oförsökta bestämmelser, hvilka, till olycka för samhället, lätt kunde medföra andra följder, än dem man med förändringen åsyftat.»

Vid 10:de punkten:

af Friherre *G. af Ugglas*;

af Grefve *G. Sparre*: »Då en nedsättning af lägsta försäljningsbeloppet vid minuthandel säkerligen kommer att visa mycket olika verkan på olika ställen, synes det mig, att man hvarken bör förneka den, der den anses lämplig, eller påbjuda den, der man deraf befarar en skadlig verkan. Jag har därför ansett att en dylik nedsättning ej bör för hvarje minuthandel föreskrifvas, men att deremot rättighet borde lemnas Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att på framställning i stad af stadsfullmäktige, eller, der sådane ej finnas, af allmän rådstuga, och å landet af kommunalnämnd med anledning af kommunalstämmans deröfver fattade beslut att dylik nedsättning medgifva. Då sådan framställning kan ske endast med anledning af stadsfullmäktiges, allmän rådstugas eller kommunalstämmas beslut, då vidare densamma till sin lämplighet pröfvas af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, tror jag man å ena sidan ej har att frukta några skadliga följder derutaf, likasom man å den andra kan vinna, ehuru på en omväg och under garantier, eu reform, som anses komma att i sedligt hänseende verka välgörande. Omförmälda framställning torde lämpligast ske, samtidigt med dem, som i 7 § 2 mom. om försäljningsställesnas antal i stad, och i 14 § om rättighets erhållande till minuthandel å landet, omnämnas. Jag hemställer därför att 2 § måtte erhålla följande lydelse:

»Den, som erhållit rättighet att idka minuthandel med bränvin, får ej sälja mindre än en half kanna, dock att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, uppå framställning i stad af stadsfullmäktige, eller, der sådane ej finnas, af allmän rådstuga, och å landet af kommunalnämnd, med anledning af kommunalstämmans deröfver fattade beslut, eger, der sådant pröfvas lämpligt, stadga, att lägsta försäljningsbeloppet vid ifrågasatt minuthandel må nedsättas till $\frac{1}{5}$ kanna eller 20 kubiktum. Dylik framställning bör dock göras samtidigt med dem, som i 7 § 2 mom. och 14 § 2 mom. omförmälas.»

Häruti instämma: Herrar *W. Croneborg*, *Grefve H. A. Hamilton*, *E. Häggström*, *F. Hederstjerna*, *C. Hammar* och *N. von Hofsten*.

Vid 17:de punkten:

af Herr *C. Hammar*: »Utskottets hemställen under punkten 17:o att bolag, som i stad får på sig öfverläten bränvinsförsäljningen, skall afstå hela den nettovinst, som efter afdrag af nödiga förvaltningskostnader

uppkommer, har jag icke kunnat biträda, då jag icke funnit de af Utskottet härför anförda skäl leda till ett sådant slut. Utskottet har sagt, att anledningen till det missnöje, som ännu mot bränvinsförsäljningens öfverlåtande på bolag förspörjes, skulle vara att söka deri, att de afgifter bolagen för försäljningsrättigheterna erlägga icke stå i något skäligt förhållande till det kannetal bränvin de föryttra, och att detta missförhållande mellan afgift och kannetal försåldt bränvin måste antagas vara betydligt större än förhållandet skulle blifva om rättigheterna enligt momentet 1 i § 10 på auktion utbjödos, i följd hvaraf den vinst städerna af bolagen tillskyndas kan antagas till icke ringa del tillkommen på landstingens och hushållningssällskapens bekostnad. Ur detta resonemang, hvaremot jag icke har något att erinra, synes mig följdriktigt framgå, att allt hvad som bör åtgöras för att förekomma missnöjet med bolagen är att söka undanrödja missförhållandet emellan den skatt, som erlägges och den som belöper på det försålda bränvinet, genom att föreskrifva att skatt skall erläggas för hela det kannetal bränvin bolagen enligt deras räkenskaper försälja. Härigenom bör hvarje berättigadt anspråk från landstings och hushållningssällskaps sida vara uppfyllt, desto mera som skatten på sådant sätt genom öfverlåtelse åt bolag komme att uppgå till högre belopp än fallet blefve om försäljningsrättigheterna på auktion enligt mom. 1 i paragrafen utbjödos, då känt är att inropare af sådan försäljningsrättighet i allmänhet försälja flera gånger det kannetal bränvin, för hviket de genom auktionsanbudet åtagit sig afgift. Om man ock kan säga, att den vinst, som städerna af bolagen tillskyndas, i viss mån är vunnen på landstings och hushållningssällskaps bekostnad, så kan detta dock icke vara förhållandet med någon annan del af denna vinst än den som uppkommer derigenom att stadgade försäljningsavgifter icke utgå för allt det försålda bränvinet, enär den rätt, som författningen afsett att åt landsting och hushållningssällskap lemna, icke är eller bör kunna vara någon annan än till en viss andel af *skatten*. Att vid sådant förhållande härutöfver för landsting och hushållningssällskap fordra viss andel af den för bolagen uppkommande handelsvinst, finner jag sakna all rättsgrund. I följd häraf får jag yrka att Riksdagen, med afslag å Utskottets hemställan i denna punkt, måtte besluta,

att, der i stad, på sätt § 10 mom. 2 medgifvet är, bränvinsförsäljningen blifvit åt bolag upplåten, sådant bolag skall erlägga stadgade försäljningsavgifter för hela det kannetal bränvin, bolaget enligt räkenskaper, som skola behörigen granskas, visats hafva genom utminu-

tering eller utskänkning försålt, samt att betänkandet i denna punkt för vidtagande af redaktionsförändringar i författningen och de förslag i öfrigt som af ett sådant beslut föranledas, till Utskottet må återförvisas.»

Häruti instämma Herrar *A. G:son Bennich* och *J. G. Granlund*.

Vid 22:dra punkten:

af Herr *Ola Andersson*: »Om en husbonde till sina underhafvande utfärdar befallningar som ej kunna åtlydas, ja, som han sjelf — eller dem han tillsätter att vaka öfver efterlefnaden — nödgas åse huru de åsidosättas, ringaktas, kanske till och med föraktas, manne ej sådant förringar aktningen både för husbonden sjelf och för andra hans föreskrifter som kunna vara beaktansvärda? Om denna fråga med ja besvaras, så lär väl förhållandet vara enahanda om statsmakterna utfärda eller bibehålla lagstadganden af ofvan antydda beskaffenhet. Till dessa betraktelser föranledes jag af 25 § i denna förordning.

En hvar, med förhållandena något bekant, vet alltförväl att dessa föreskrifter i många, om ej i de flesta, fall icke efterleivas, äfvensom att de i vissa fall icke kunna det. Så kan t. ex. auktion och kronoskjutsning m. m. försiggå inom $\frac{1}{2}$ mil från utskänkings- eller utminuteringsställe, hvars innehafvare man ej skäligen kan säga skall hafva reda på förhållandet. Olämpligt torde det äfven vara att vid alla de i mom. 1 nämnda tillfällen ej ens bränvins försäljning åt vid måltider spisande gäster är tillåten, under det att sådan försäljning i mom. 2 icke är förbjuden, men deremot *här* allt uppgörande af partihandel är, i motsats till första mom., i förbudet inbegripet. För öfrigt är det en känd sak att vid åtskilliga af de här nämnda tillfällen, såsom en obetydlig uppboordsstämma, mantalsskrifning o. d., rörelsen utan något afbrott fortfar, utan att någon fara dermed är förenad och utan att dervid närvarande kronobetjening anser sig böra något åtgöra.

Hvad beträffar marknader och torgdagar å landet, dervid all minuterhandel med och utskänkning af bränvin (hvaruti enligt § 37 inbegripas jemväl alla andra spirituösa drycker) nu är förbjuden, torde riktigheten af den förutsättning, att mera superi skulle uppkomma om en ordnad försäljning vore tillåten, kunna på goda grunder ifrågasättas, enär erfarenheten visar att behovet eller begäret äfven nu tillräckligt tillfredsställes på mångahanda sätt och kanske mest på lagstridiga. Att behålla detta förbud *för landet* därför, att man ej der har tillgång till en så tillräcklig polistillsyn som i stad, vållar endast att denna polis till det mesta är sysselsatt med att hindra oloflig spirituosa försäljning.

Då förslag var väckt om förändring af denna § hade jag därför ansett önskligt att den undergått en sådan, och vill jag för min del bibehålla förbud som regel endast *vid de tillfällen* der man har verkligen grundade skäl att till följd af bränvinsförsäljningen befara oordningar, och der lagen kan tillvinna sig respekt genom att både vara befogad och möjlig att tillämpa, men deremot i andra fall göra förbudet endast till undantag, d. v. s. medgifva Konungens Befallningshafvande rätt att kunna vid åtskilliga andra tillfällen, der det pröfvas nödigt, utfärda förbud. I öfverensstämmelse härmed anser jag att Utskottet bort föreslå ungefär följande lydelse af 25 §.

På ställe å landet, der mönstring af beväringmanskap eller annan trupp försiggår, och jemväl inom $\frac{1}{10}$ mil derifrån, får ej, under den tid trupp der samlad är, minuthandel med eller utskänkning af bränvin utöfvas annorledes än vid måltider åt spisande gäster.

Vid marknad, torgdag, auktion, större uppbordestämman eller annan till folksamling föranledande för rättning eger Konungens Befallningshafvande, uppå framställning af de i § 26 nämnda myndigheter, förbjuda minuthandel med och utskänkning af bränvin, med samma undantag eller inskränkning som i mom. 1, om skälig anledning förefinnes dertill att oordningar af sådan försäljning komma att förorsakas; dock skola de ställen eller det område, som förbudet afser, tydligen tillkännagifvas.

Sista mom. oförändradt.

Enär § 26 mom. 2 stadgar om sådana tillfälliga förbud som innefattas i nu föreslagna andra mom. af § 25, skulle, om förändringen antages, följden nödvändigt blifva,
att andra mom. i § 26 utgår».

Vid 25:te punkten:

af Herr *Ola Andersson*: »Jag godkänner den åsigt att straffen för första gången begångne brott ej behöfva eller böra vara stora, emedan det i dessa fall ej är straffets storlek som afskräcker från brottet, utan mera den skymf som den bestraffade genom straffet ådrager sig. Detta är för mig skäl nog ett ej kunna tillstyrka motionärernes förslag om förhöjda böter för olofflig bränvinshandel första och andra gången. Dertill kommer ytterligare att straff första, någon gång kanske äfven andra, gången kunna komma att åläggas för en handling, visserligen enligt lag

straffbar, men i och för sig icke brottslig. Men detta kan ej rätt gerna blifva händelsen ifråga om oftare upprepade brott af samma slag. När en person för tredje gången blir förvunnen att hafva utöfvat lönkrögerirörelse, då har han i de flesta fall begått detta lagbrott många gånger, då har han gjort det till yrke, då är det ej längre någon ambitionskänsla som afhåller honom från brottet, då måste straffet vara så afpassadt att det *för honom* är afskräckande. Så synes man ha gått till väga ifråga om andra brott.

Lönkrögaren, som både med trots, hån och list är lagbrytare, som lockar alla dem, på hvilka han skall lefva, i laglöshet, som ständigt ser omkring sig de förfärliga följderna af sin rörelse, han är efter mitt förmenande i allmänhet större brottsling än den som första gången tillgriper andras gods till öfver 15 R:drs värde, andra jemförelser att förtiga.

Visserligen kan lönkrögeriet i någon mån hämmas genom en ordnad, lagligen tillåten och beskattad försäljning, och jag har i en föregående reservation påyrkat borttagande af olämpliga och onyttiga förbud mot sådan försäljning, men detta är ingenting som berättigar okynnet att slippa för billigare pris i detta fall än i andra.

Jag har derföre trott att de många och ofta återkommande motionerna i detta afseende kunna hafva något skäl för sig, och, om jag ej vill gå så långt som motionärerne, tror jag dock att redan för tredje gången utöfvad olofflig bränvinsförsäljning borde kunna åläggas fängelse, helst straffarbete, hvilket likväl under inga förhållanden bör blifva längre än den nu bestämda fängelsetiden, ett år.»

Häruti instämmer Herr *C. A. Jönsson*.

Derjemte hafva Herrar *Bennich*, Friherre *Hamilton* och *Ola Andersson* begärt få antecknadt, att de icke deltagit i Utskottets beslut, de tvänne förstnämnde i fråga om 10:de punkten och Herr *Andersson* be-
träffande 9:de punkten.

Förslag

till

Förordning angående villkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker.

§ 1.

Bränvin må ej till mindre belopp än 50 kannor säljas af annan än den, som enligt § 2 eller 4 dertill berättigad är.

§ 2.

Den, som erhållit rättighet att idka minuthandel med bränvin, får ej sälja mindre än 20 kubiktum, ej heller mindre belopp å något kärl utlemna.

§ 3.

Vid handel, som i § 1 omförmäles, må hvad såldt blifvit icke i mindre belopp än det minsta, som enligt samma § säljas må, utlemnas eller mellan flere köpare fördelas.

Å försäljningsställe, som saknar utskänkningsrätt, får ej något af det sålda bränvinet förtäras.

---

§ 10.

De i § 7 mom 2 omförmälda försäljningsrättigheter äfvensom de, hvilka magistraten, sedan stadsfullmäktige eller, der sådane ej finnas.

Bih. till Riksd. Prot. 1873. 5 Saml. 1 Afd. 4 Häft.

allmän rådstufva blifvit hörde, finner skäligt låta i uppsagda eller förverkade rättigheters ställe under nästföljande försäljningsår utöfvas, varde *hvar för sig* innan Juli månads utgång af magistraten på offentlig auktion utbjudna för den af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande jemlikt § 7 bestämda tid af högst tre år, åt den eller dem, som åtagit sig afgift för högsta kannetal. Auktionsanbudn pröfvas af magistraten, som ege dem, med afseende ej mindre å de bjudandes behörighet och tjenlighet än äfven å den erbjudna afgiftens belopp antaga eller förkasta.

Uppstår i stad fråga om öfverlåtande å bolag af all den *minuthandel med eller* all den utskänkning af bränvin, hvilken eljest skall, enligt nästföregående moment, å auktion utbjudas, *eller af beggedera*, må magistraten, genom *minst en månad* förut utfärdad offentlig kungörelse, inom viss utsatt tid infordra skriftliga anbud å sådan *minuthandel eller utskänkning eller å beggedera*. Inkomna anbud — — — — — stadgadt är.

§ 18.

För sådan rätt till minuthandel med eller utskänkning af bränvin, som i §§ 8 och 12 omförmäles, äfvensom för de genom inrop å auktion enligt §§ 10 eller 15 förvärfvade minuterings- eller utskänkingsrättigheter erlägges afgift vid minuthandel med 25 öre och vid utskänkning med 40 öre för hvarje kanna af det bränvin, som enligt ofvanberörde §§ blifvit beräknadt eller hvarför afgift åtagen är.

Då i stad minuthandel med eller utskänkning af bränvin eller beggedera blifvit af bolag öfvertagen, skall, förutom den i § 10 bestämda afgift, bolaget afstå hela den nettovinst, som, sedan nödiga förvaltningskostnader blifvit afdragna, enligt bolagets räkenskaper visat sig hafva uppkommit af all den bränvinshandel bolaget idkat. Granskning af dessa räkenskaper och bolagets förvaltning skall hvarje år i Januari månad å dag, som af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet bestämmes, ske för nästföregående försäljningsår af fem revisorer, af hvilka stadsfullmäktige eller, der så dane ej finnas, allmän rådstufva utse två, landstinget en, hushållningssällskapet en samt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande den femte. I stad, som icke deltagar i landsting, utse stadsfullmäktige jemväl den revisor, som eljest skulle af landstinget väljas. Berättelse öfver revisionen meddelas stadsfullmäktige eller allmän rådstufva, landstinget och hushållningssällskapet.

Revisorerna ega åtnjuta ersättning efter sjette klassen i gällande resereglemente, hvilken ersättning skall af ofvanberörde vinstmedel utgå.

§ 21.

Bolag i stad, som jemlikt föreskriften i § 10 mom. 2 fått öfvertaga all minuthandel med eller all utskänkning af bränvin eller beggedera, får icke denna rätt på annan person öfverlåta; men skulle sådant bolag vilja mot bestämd till bolaget erlagd afgift åt annan upplåta någon af de utaf bolaget öfvertagna utskänkings- eller utminuteringsrättigheter, må bolaget härom göra framställning hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som efter magistratens hörande eger att med afseende å såväl skälen för öfverlåtelser och tjenligheten och behörigheten hos den person, å hvilken öfverlåtelser ifrågasättes, som å afgiftens förhållande till den inkomst, som anses kunna af rörelsen uppkomma, framställningen bifalla eller afslå.

§ 24.

Utaf de afgifter, som enligt denna förordning inflyta för minuthandel med eller utskänkning af bränvin, vare sig i stad eller å landet, äfvensom af den nettovinst på rörelsen, som bolag i stad enligt § 18 skall afstå, insättes i landträneriet en femtedel för landstingets och en femtedel för hushållningssällskapetets räkning för att af desamma förvaltas och användas till ändamål, som för länet nyttiga äro.

Af de afgifter, som i stad inflyta äfvensom af den här ofvan omnämnda nettovinst å bolags rörelse tillfalle de återstående trefemtedelarne staden, men af de afgifter, som från socknar å landet ingå, aflemnas de tre femtedelarne i landträneriet, hvarifrån

socknen.

I Stockholm

landträneriet.

När enligt § 23

hufvudsäte.

§ 26.

Minuthandel med _____ förordna.
 _____
 Skulle anledning _____ föreskrift.

Förekomma å gästgifveri eller annat utskänkningsställe eller å utminuteringsställe vid särskilda tillfällen oordningar af den art, att innehafvaren af rättigheten icke kan anses fortfarande ega den för densammas utfölvande erforderliga frejd, ordentlighet eller öfriga egenskaper eller har någon af de enligt § 23 meddelade utskänkningsrättigheter visat sig föranleda störande oordningar, må Kongl. Maj:ts Befallningshafvande på anmälan i stad af magistraten eller stadsfullmäktige och på landet af socknens eller angränsande sockens kommunalnämnd efter vederbörlig undersökning ega att förenämnde rättighet inskränka, indraga eller innehafvaren derifrån skilja; dock vare denne i sådant fall berättigad att af redan erlagd utminuterings- eller utskänkningsafgift återfå så stor del, som motsvarar den tid, hvarunder rättigheten ej utfölvats.

§ 36.

Då bränvin försändes sjöledes och någon del af saltsjön dervid befares, skall det vara underkastadt försegling och förpassning på sätt derom i Tullstadgan föreskrifves.

Vid annan försändning af bränvin inom landet eger deremot förpassning icke rum; skolande dock då bränvin forslas landvägen inom en mil från kusten i Skåne, Halland, Blekinge och Bohuslän i myckenhet öfverstigande 15 kannor, detsamma åtföljas af tillverkarens eller säljarens på tro och heder sednast inom en vecka före uppvisandet afgifna bevis att bränvinet icke blifvit i riket olofligen infördt.

§ 41.

Den, som genom minuthandel eller utskänkning föryttrar bränvin utan att i stadgad ordning hafva dertill förvärfvat rättighet, eller som vid minuthandel på något kärl utlemnar mindre belopp än i § 2 sägs,

eller mot stadgandet i § 3 mellan flere köpare fördelar bränvin, böte
 — — — — — ett år.
 Förbrytaren — — — — —
 — — — — — bör.
 Dessutom — — — — — förbrutne.
 Har förbrytelsen — — — — —
 — — — — — till och med 30 Rdr.
 — — — — —

§ 51.

Underlåtes vid *landväga* transport af bränvin — — — — —
 — — — — — förtullas.

Bilaga A.

Sammandrag af inkomna uppgifter rörande minuthandeln med och utskänkingen af bränvin m. m. under försäljningsåret 1870—1871

L ä n.	Städerna.			Landsbygden.			Afgift inom städerna.			Afgift å landsbygden.			Summa afgifter.	Afgifternas fördelning.					Afgift för hvarje person.	
	Antal minuthandelsrättigheter.	Antal utskänkningsrättigheter.	Tillfälliga utskänkningsrättigheter.	Antal minuthandelsrättigheter.	Antal utskänkningsrättigheter.	Tillfälliga utskänkningsrättigheter.	Af Bolag.	Af andra innehafvare af rättigheter.	Summa.	Af Bolag.	Af andra innehafvare af rättigheter.	Summa.		Städerna.	Landsting.	Hushållningssällskapen.	Landsbygdens kommuner.	Provision m. m.		
Stockholms stad . . .	35	326	94	—	—	—	—	343,700 35	343,700 35	—	—	—	343,700 35	312,166 80	—	—	—	—	31,533 55	2,52
Malmöhus län	33	70	8	14	54	12	60,740	81,465 66	142,205 66	—	17,099 86	17,099 86	159,305 52	85,152 73	31,797 40	31,797 39	10,239 38	318 62	0,51	
Christianstads d:o . .	6	21	12	42	47	52	18,080	4,814 11	22,894 11	—	18,235 14	18,235 14	41,129 25	13,709	8,209 39	8,209 39	10,919 20	82 27	0,18	
Blekinge d:o	21	23	6	2	16	4	19,745	3,364 44	23,109 44	360	10,503 33	10,863 33	33,972 77	13,828 82	6,785 52	6,785 52	6,504 97	67 94	0,27	
Calmar d:o	14	23	3	3	7	4	37,705 80	19,965 95	57,671 75	—	8,431 67	8,431 67	66,103 42	34,533 85	13,194 26	13,194 26	5,048 86	132 19	0,28	
Kronobergs d:o	4	7	—	5	12	4	5,200	—	5,200	—	5,485 41	5,485 41	10,685 41	3,113 76	2,132 80	2,132 80	3,284 68	21 37	0,07	
Jönköpings d:o	9	16	6	2	17	1	28,016	1,706 67	29,722 67	—	9,007	9,007	38,729 67	17,797 90	7,730 46	7,730 45	5,393 40	77 46	0,22	
Hallands d:o	8	21	9	4	18	2	14,000	18,944 63	32,944 63	—	5,186 25	5,186 25	38,130 88	19,727 24	7,610 93	7,610 92	3,105 55	76 24	0,30	
Göteborgs o. Bohus d:o	65	83	19	1	9	6	217,828 67	84,366 20	302,194 87	—	5,325	5,325	307,519 87	234,296 95	8,038 31	61,380 96	3,188 61	615 04	1,32	
Elfsborgs d:o	7	20	4	6	24	14	30,770	12,193 60	42,963 60	730	7,311 61	8,041 61	51,005 21	25,726 62	10,180 64	10,180 64	4,815 31	102	0,18	
Östergötlands d:o . .	14	32	18	4	20	18	25,900	67,792 96	93,692 96	420	11,825 33	12,245 33	105,938 29	56,103 34	21,045 51	21,045 51	7,021 11	722 82	0,42	
Skaraborgs d:o	12	34	6	13	7	4	38,900	3,244 17	42,144 17	—	10,907 25	10,907 25	53,051 42	25,235 95	10,589 07	10,589 07	6,531 25	106 08	0,22	
Örebro d:o	5	26	3	2	6	4	28,450	11,106 68	39,556 68	125	4,930	5,055	44,611 68	23,686 55	8,904 53	8,904 53	3,027 10	88 97	0,27	
Wermlands d:o	4	14	9	12	5	11	44,000	1,329 60	45,329 60	2,000	3,845 49	5,845 49	51,175 09	27,143 53	10,214 60	10,214 60	3,500 28	102 08	0,20	
Stockholms d:o	9	18	2	1	20	17	4,500	16,053 8	20,553 08	—	7,338 20	7,338 20	27,891 28	12,307 25	5,567 10	5,567 10	4,394 16	55 67	0,21	
Södermanlands d:o . .	7	28	7	4	9	22	51,723 33	5,556	57,279 33	—	8,840 50	8,840 50	66,119 83	34,298 85	13,197 52	13,197 52	5,293 70	132 24	0,49	
Upsala d:o	3	22	8	1	8	5	21,100	7,824 22	28,924 22	—	4,904 56	4,904 56	33,828 78	17,319 82	6,752 52	6,752 52	2,938 20	65 72	0,34	
Westmanlands d:o . .	8	32	11	2	6	6	82,135	1,347 58	83,482 58	—	3,486 56	3,486 56	86,969 14	49,989 39	17,359 14	17,359 16	2,087 94	173 51	0,76	
Gefleborgs d:o	6	13	13	3	4	4	22,200	77,731 25	99,931 25	—	1,905 67	1,905 67	101,836 92	59,866 85	20,331 48	20,331 48	1,143 21	163 90	0,69	
St. Kopparbergs d:o . .	7	14	6	6	17	7	17,160	8,520 43	25,680 43	—	20,138 54	20,138 54	45,818 97	15,377 43	9,145 48	9,145 47	12,059 01	91 58	0,26	
Gotlands d:o	4	7	6	5	4	4	—	18,570 3	18,570 03	310 10	1,767 90	2,078	20,648 03	11,119 73	4,120 84	4,120 84	1,245 33	41 29	0,38	
Wester-Norrlands d:o	7	7	20	2	3	6	10,000	21,337 66	31,337 66	920	1,000 67	1,920 67	33,258 33	18,726 85	6,657 44	6,657 44	1,150 09	66 51	0,25	
Jemtlands d:o	1	5	—	—	—	3	3,340	460	3,800	—	173 67	173 67	3,973 67	2,275 44	793 15	793 15	104	7 93	0,06	
Westerbottens d:o . .	2	4	3	2	2	2	5,750	9,322	15,072	—	1,856	1,856	16,928	9,024 74	3,382 44	3,382 44	1,108 24	30 14	0,18	
Norrbottnens d:o . . .	3	4	3	—	9	2	1,575	12,906 25	14,481 25	—	5,070	5,070	19,551 25	8,671 37	3,902 43	3,902 43	3,035 92	39 10	0,26	
Summa	294	870	276	136	324	214	788,818 80	833,623 52	1,622,442 32	4,865 10	174,575 61	179,440 71	1,801,883 03	1,131,200 76	237,642 96	290,985 59	107,139 50	34,914 22		
Försäljningsåret 1869—1870	306	860	239	134	318	173	676,609 33	640,841 35	1,317,450 68	4,893 55	160,891 26	165,784 81	1,483,235 49	895,863 42	201,652 20	251,121 74	98,754 96	35,843 17		